

శ్రీరామచంద్ర గ్రంథమాల

సప్తమ పుష్పము

శ్రీ సద్గురు వాసుదేవ పరబ్రహ్మణేనమః

శ్రీ సద్గురు స్తవరాజము

అను

చిత్రబోధ ప్రబంధము.

బ్రహ్మశ్రీ కూచి సత్యనారాయణశాస్త్రి గారిచే
నారురుక్షలకు మోక్షద్వారకవాటభేదకంబుగా రచింపబడి
శ్రీశ్రీశ్రీ జగద్గురు రెడ్డి వెంకట సుబ్రహ్మణ్య గురువర్యుల ప్రయశిష్యులగు
డాక్టరు కందర్ప సూర్యనారాయణ, బి. ఏ., (హోమియో)
గారి సహాయమున ముద్రింపబడియె.

కాపీరైటు]

[వెల రు 1-8-0

శ్రీరామచంద్ర గ్రంథమాల

శ్రీ సద్గురుస్మృతి

సప్తమ పుష్పము

శ్రీ సద్గురు వాసుదేవ పరబ్రహ్మణేనమః

శ్రీ సద్గురు స్తవ రాజము

అను

చిత్రబోధ ప్రబంధము.

బ్రహ్మశ్రీ కూచి సత్యనారాయణశాస్త్రి గారిచే

నారురుక్షలకు మోక్షద్వారకవాటభేదకంబుగా రచింపఁబడి

శ్రీశ్రీశ్రీ జగద్గురు రెడ్డి వెంకట సుబ్రహ్మణ్య గురువర్యుల ప్రియశిష్యులగు

డాక్టరు కందర్ప సూర్యనారాయణ, బి. ఏ., (హోమియో)

గారి సహాయమున ముద్రింపఁబడియె.

కాపీరైటు]

[నెల రు 1-8-0

బ్రహ్మశ్రీ రెడ్డి వెంకటసూర్యనారాయణ
పరబ్రహ్మంగారికి—

కూచి సత్యనారాయణశాస్త్రి వ్రాసి యిచ్చినది.

అయ్యా :

నాచే రచింపబడిన “శ్రీ సద్గురు స్తవరాజము” అను
గ్రంథమును ముద్రించి ప్రకటించుటకు మీకు సర్వాధి
కారములు ఇచ్చుచున్నాను.

దం గే రు }
10-12-47 }

ఇట్లు

కూచి సత్యనారాయణశాస్త్రివ్రాలు.

అన్ని హక్కులు— రెడ్డి వెంకటసూర్యనారాయణపరబ్రహ్మంగారివి.

కాపీరైటు.

అవంతి ప్రెస్ - రాజమండ్రి.

ఇ. జి. 91, కాపీలు 500.

పండితాభిప్రాయములు

జటావల్లభుల పురుషోత్తము ఎం. ఏ.

ప్రిన్సిపల్, సంస్కృతకళాశాల,

కొవ్వూరు - తూ. గో. జిల్లా

శ్రీ కూచి సత్యనారాయణశాస్త్రిగారిచే రచింపబడిన “సద్గురు స్తవరాజ” మను గ్రంథమును స్థాలీపులాకన్యాయముగాఁ జూచినాను. ఆధ్యాత్మికానుభూతి శిఖరము నధివసించిన యొక మహాపురుషుఁ డిందు వర్ణ్యుడగుటచే నీగ్రంథము పాఠకజనపావనమై యలరారుచున్నది. ఇందలి భాష సరళము. నిర్దుష్టము. కవితాధార యనర్గళము, మృదునుధురము. ఇది సకలాంధ్రాభిమోదము నొదవించునని తలచుచున్నాను.

17-12-47

ఇట్లు

జటావల్లభుల పురుషోత్తము ఎం. ఏ.

K. Satyanarayana, M. A., L. T.,

Principal,

Govt. Training College,

22-12-1947

RAJAHMUNDRY.

శ్రీ కూచి సత్యనారాయణశాస్త్రిగారు రచించిన “శ్రీ సద్గురు స్తవరాజము” అనుగ్రంథము నచ్చుటచ్చుట చదివితిని. ఇందలి విషయము చాల గొప్పది. మహాత్ములగు గురుదేవుల సన్నిధిని వారు పొందిన యాధ్యాత్మిక పరిణామముల ఫలమే యీగ్రంథము. వాఙ్మనోతీతమగు పరతత్వవిషయమును సద్గురు కృపావిశేషమున కరతలామలకముగ సులభశైలిని వ్యక్తీకరించి ముముక్షుజనాదరణగౌరవపాత్రత గను నీ విద్వత్కవులు ఎంతయు ప్రశంసాపాత్రులు.

ఇట్లు

కేశిరాజు సత్యనారాయణ.

అనిపెద్ది జగన్నాథశాస్త్రి,

కొవ్వూరు, ప॥గో.

ఆంధ్ర పండితుడు, బోర్డుపైస్కులు

23—12—1947

బ్రహ్మశ్రీ కూచి సత్యనారాయణశాస్త్రిగారిచే రచియింపబడిన శ్రీ సద్గురు స్తవరాజమును నేకాశ్వాసగ్రంథము నామూలాగ్రముగఁ దిలకించితిని. ఇతివృత్తమాః ప్రాచీనసాంప్రదాయావలంబకులగు సద్గురురాజయోగుల తురీయపురుషార్థప్రబోధము. రచనాపద్ధతియా! నిరర్గళధారా శుద్ధిబద్ధమై పూర్వకవితాధూర్యహాల సర్వవిధములఁ దలపించుచున్నది. గురుశిష్యసంవాదరూప మగు నిట్టి వేదాంతవిషయమును, దెలుగుపద్యములలో నిట్లు చిత్రించిన యీ విరచనద్యకృతి, సీతారామాంజనేయకృతికిం బ్రతికృతియై, కృతార్థతం బడసి కవిగారికిం గృతిత్వమాపాదించిన దనుటకు సందియంబు లేదు. ఇందలి భాగవతకథాంతరార్థనిర్వచనభాగములును, దారకలక్ష్మీ ప్రదర్శనపద్ధతులును, ముముక్షుజీవాహ్లాదకరములై కరము విరాజిల్లుచున్నయవి. కవిగారి కవితాశక్తి గురుభక్తితో భూషణభూష్యభావము నంగీకరించుచున్నది.

ఇట్లు

అనిపెద్ది జగన్నాథశాస్త్రి.

ఉభయభాషాప్రవీణ

మ కాం

లింగాల సూర్యనారాయణ

రాజమండ్రి,

22—12—47

బ్రహ్మశ్రీ కూచి సత్యనారాయణశాస్త్రి కవీంద్రకృత “శ్రీ సద్గురు స్తవరాజము” దిలకించి యానందపరవశుఁడనై గాథమగు నిట్టూర్పు విడిచితిని. కవితావాహినిజన్మతైలమనందగు సీకవిచంద్రునిరచనావిశేషములు ప్రతిరక్తకణమందును జిత్రితములై నూతనచైతన్యమును గల్గించుచున్నవి. “పుణ్యశ్లోకస్యచరితముదాహరణమర్హతి” అనునుడి యీకవిపుంగవునియెడల సార్థకమైనది. అవతారపురుషమహిమాస్వీతులును, రాజయోగసామ్రాజ్యాభిషిక్తులును నగు శ్రీశ్రీశ్రీ జగద్గురు సుబ్రహ్మణ్యగురువర్యుల బాల్యాదికమును, బోధనవిశేషములను, సహజ సిద్ధముగఁ దన మృదుమధురకవితారూపమునఁ జిత్రించి యీకవిపుంగవుఁడు తనజన్మమును సార్థకము చేసికొనియె. సత్యపద్ధతిపై నడచిన ప్రాచీనగురుకులసంప్రదాయములు నశించి యథార్థాభ్యుదయమార్గములు కుంటువడుచున్న యీరోజులలో విద్యార్థుల మనఃప్రవృత్తులను మంచిమార్గములకుఁ ద్రిప్పఁగల యీగ్రంథరాజమును విశ్వవిద్యాలయములు మున్నగు విద్యా సంస్థలును, గ్రంథాలయములును, ఆదరాభిమానములతో స్వాగతమిచ్చి గౌరవింపఁ గలవని నమ్ముచున్నాను.

ఇట్లు

లింగాల సూర్యనారాయణ.

శ్రీ శ్రీ శ్రీ జగద్గురు సుబ్రహ్మణ్య యోగీంద్రులు
జననము : రాత్రినామ సం॥౪ శ్వేష శుద్ధ చతుర్థి గురువారము. (26-5-1860)

శ్లో॥ పరిత్రాణాయ సాధూనాం । వినాశాయచ దుష్కృతాం
ధ్వంసంస్థాపనార్థాయ । సంభవామి యుగేయుగే॥ —భగవద్గీత.

శ్రీ రస్తు

శ్రీ బాపాంబానమేత శ్రీ శ్రీ సుబ్రహ్మణ్య సద్గురువరహ్మజేనమః

తొలి పలుకు

శ్లో. గురుర్బ్రహ్మ గురుర్విష్ణు । ధ్నురేవో మహేశ్వరః
గురుస్సాక్షిః పరం బ్రహ్మ । తస్మై శ్రీ గురవే నమః॥

శ్లో. గుకారచ్చాంధకారస్తు । రుకారస్తన్నిరోధకృత్
ఆంధకార వినాశిత్వా । ధ్నురిత్యభిధీయతే॥

శ్లో. సర్వశ్రుతి శిరోరత్న । నీరాజిత పదాంబుజమ్
వేదానైర్థప్రవక్తారం । తస్మా త్సంపూజయే ధ్నురుమ్॥

అశేషశేముషీ జగజ్జేగీయమానమైన భారతనర్మంబునకు బ్రహ్మ
విద్యయే ప్రాణము. అట్టి పవిత్రభారతదేశము నేడు బ్రహ్మవిద్యాపరా
ఙ్ముఖమై విషయానందమే పురమావధిగా నెంచిన పాశ్చాత్యసాంప్రదా
యముల కలవడి మతిచెడి యల్లలాడుచున్నది. కాని ధర్మరక్షణ బిరు
దాంకితుడైన యాపరబ్రహ్మ,

“యదాయదాహి ధర్మస్య గ్లానిర్భవతి భారత

ఆభ్యుత్థానమధర్మస్య తదాత్మానం సృజామ్యహమ్”

అను వాక్యమును వ్యర్థము నేయునా! పరమపూజ్యులగు
శ్రీ శ్రీ శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యగురువరేణ్యుల బోధాలహరిలోని యే ఘట్ట
మొకించుక తిలకించినను ఇమ్మహనీయు లా జగత్ప్రభుని లీలావతారమే
యని విదితమగును. ఇమ్మహనీయులు మహామహిమాన్విత జగద్గురువు
లగు ప్రహ్లాద నారద పరాశర పుండరీక వ్యాసాంబరీష శుకజనక యాజ్ఞ్య
వల్క్యాది గురుకూటములోని వారగుట నిస్సంశయము.

ప్రహ్లాదుని భక్తి, శ్రీశుకుని త్యాగము, వసిష్ఠుని కర్మపరత్వమును ఇవ్వుహనీయులయందు మూర్తీభవించినవి. గృహస్థాశ్రమమున గూడ భక్తి జ్ఞాన వైరాగ్యములచే ముముక్షువులు తరింపవచ్చునని యీభాగవతశిఖామణి జీవితమువలన సిద్ధాంతమగుచున్నది.

నా వంటి యల్పజ్ఞునకు ప్రాథరచనా బంధురమైన యిటువంటి ప్రబంధమునకుఁ దొలిపలుకు వ్రాయుట సాహసమేయైనను నేతద్గ్రంథస్థ విషయముచే నాకర్షింపఁబడి యందుల కుద్యమించినందులకుఁ బండితులు మన్నింతురుగాక.

శ్రీ కూచి సత్యనారాయణశాస్త్రిగారి కవిత యొక సద్గురురాజయోగి గుణగణాభివర్ణనమునకై వినియోగపడుటచే జరితారత్ననాంచెను. మృదుమధురమగు శైలి, స్వభావోక్త్యలంకారము, ద్రాక్షాపాకము, సద్గురుపరంపరాగతమైన బ్రహ్మబోధ, సుబోధకముగా నిందుఁ గ్రోక్షింపఁబడినవి. వేదములన్నియుఁ దల్లక్రింనులుగాఁ జూపవచ్చును. శాస్త్రములన్నియు నర్థసహితముగా నధిగమింపవచ్చును. పురాణములన్నియు వ్యాఖ్యానసహితముగాఁ బఠింపవచ్చును. కాని సమస్త వేదాంతార్థసారమును సంగ్రహించుటకు సద్గురుసేవయే రాజమార్గము.

“మహాజనో యేన గత స్స ప్థాః” అను రీతిగా ముముక్షువు లీ గ్రంథరాజముం బఠించి తరింతురుగాక.

మండ్ పేట
రామచంద్రపురం తాలూకా
తూర్పుగోదావరి జిల్లా
29—12—47

ఇట్లు
బుధజనవిధేయుడు
కందర్ప సూర్యనారాయణ బి. ఏ.

శ్రీ శ్రీ శ్రీ బాపంబా సుబ్రహ్మణ్య గురుదండతులు.

జననము :

1860 సం॥రం.

జననము :

1873 సం॥రం.

శ్రీ సద్గురు వాసుదేవ వరప్రహ్లాదేనమః

శ్రీ సద్గురు స్తవ రాజము

మ. అగజాధీశ ముఖామరప్రభులు ని , త్యాగరాధన ప్రాధి యో
ప్పగభావించుట లో నెఱింగి తను నా , బాల్యంబు భ్యానంబునే
యంగ రక్తుండగు సుబ్బరాయగురు చి , త్తాంభోజమందుండి యీ
జగముల్ నిండిన రామచంద్రుని పదా , బంబుల్ మదిన్ నిల్పెదన్. 1

నీ. ఇరుచాన్వయములయందు , భరతశత్రుఘ్నులు
చిఱునవ్వులొలయంగ , సురటివిసర
వెనుకభాగమునందు , వినతుడై సామిత్రి
మాక్తి కచ్చత్రంబు , మాళిబట్ట
వామాంకమున సంత , తామోద వికసిత
ముఖపద్మయై సీత , పొల్పుమీరఁ
బదపద్మములచెంతఁ , బవమాన తనయుండు
భక్తి నానందబా , మ్పములు గుఱియ

గీ. నగ్రభాగమునను వసి , స్థాదిమునులు
సన్నతియొనర్పఁ గనకపు , మ్పకమునందు
నమరు శ్రీరాము భక్తచి , త్తాభిరాము
హృదయమున నిల్చి విరుల న , ర్చితునెల్పుడు. 2

శా. శ్రీరామాంభి సరోరుహమృతము వా , సింగ్రోలి యింద్రాదిబృం
దారాధీశులకై నఁ బొందఁగ నసా , ధ్యంబైన యానందపా
థోరాశి జలకంబులాడుచుఁ బ్రబు , ధ్ధంబై విరాజిల్లు సు
బ్బరాయాహ్వయదేశికేంద్రుని పదా , బంబుల్ మదిన్ నిల్పెదన్. 3

మ. పగయున్ మైత్రియులేక సంతతపర • బ్రహ్మనుభూతి సిద్ధిన్
జగమెల్ల బరమాణుమాత్రముగఁ బ్ర • జ్ఞాదృష్టి నీక్షించుచున్
దగనీభూస్థలిఁ దీర్థమాడలికిఁ దీ • గ్ధంబాచు విభ్రాజతుం
డగు మాసద్గురుమూర్తిసాదములు ప్రా • పై మమ్ము రక్షించుతన్.

శా. ట్లోణీధారకమై, సువర్ణ రుచియై , శుంభచ్ఛతుష్పత్రమై,
ఘ్రాణోత్పత్తి నిదానమై గుదమునన్ • రాజులు నాధారము
దేణాంకార్థవిభూషణుండగు గణా , నీశుం బ్రశంసించి, మ
త్పాణిద్వంద్వము మోడ్చి పట్టతనతుల్ • భావించి యర్పించెదన్.

మ. సలిలస్థానము, రక్తవర్ణయుతమున్ , పట్టత్రదీ పంబు న
స్థలజహేష్వంద్రియకారణంబు నయి లింగ • ప్రాంతమండంటి వ
ర్తిలుచున్ యోగవిశేషవేద్యమగు స్వా • ధిస్తానమందున్నయా
జలజోత్పన్నున కాటువేలుచు నమ • స్కారంబు లర్పించెదన్.

గీ. వహ్నిపద్మంబు దశదళ • భ్రాజతంబుఁ
బీతవర్ణంబులోచన , బీజమగుచుఁ
బొక్కిలిసిఁ గల్గు మణిపూర • మున వసించు
వాసుదేవున కార్చ్యేలు • వందనములు.

గీ. వాయుభవనంబు, ద్వాదశ • పత్రకంబు
శ్వేతరుచియుఁ ద్వగింద్రియ • హేతువగుచు
స్వాంతరిసీమనుగల యనా • హతమునందుఁ
బరగు రుద్రున కార్చ్యేలు • వందనములు.

గీ. షోడశదళంబు హరిసీల • శోభితంబు
గగననిలయంబు శ్రుతియుగ్మ • కారణంబు
నగుచుఁ గళమునఁ దగు విశు • ధ్ధాబ్జమందు
నలరు జీవాత్మనకును స • హస్రనతులు.

గీ. ద్విదళకలిలంబు, మాణిక్య • దీప్తియుతము,
సలలితాంతఃకరణ నిజ • స్థలమునైన
భూలతామధ్యశాఙ్గాస • రోజమందు
నమరు పరమాత్మనకును స • హస్రనతులు.

10

ఉ. సారసహస్రనంఖ్య దళ • సంయుతమై రవికోటి దీప్తు తే
పారంగ బ్రహ్మరంధ్రమును , నంటుచు ధీలయ హేతువౌ సహ
స్రారసరోజమందుఁ దనఁ • రారెడు శ్రీగురు వాసుదేవుని
ధారణఁజేసి భక్తినిఁ బ్ర •ణామసహస్రము నప్పగించెదన్.

11

వ. అని యిట్లు సకలేష్టదైవత నమస్కారంబు లాచరించి, నిశ్చల భ్యాస
నిమిత్త లోచనంక్షనై, దుస్థరసంసారపారావారసముత్తారణంబును,
నఖండానందసంధానకారణంబును నగు నొక్క సత్ప్రబంధంబు
నిర్మింపంబూనియున్న సమయంబునం జంద్రోదయారంభసముజ్జ్వలభ
మాణంబు సంభోరాశిచందంబున మదీయాంతరంగంబు నుష్పంగం
జేయుచు.

12

సీ. సర్వాంగముల సము • జ్వలభంగిఁ దీర్చిన
భస్మంబు రుద్రరూ • పంబుఁ దెల్పు
గళమున విలసిల్లు • తులసి మాలికలు శ్రీ
వాసుదేవాంశ వై • భవముఁ దెల్పు
సహరవేదంబులై • యవతరించెడు మహా
వాక్యముల్ బ్రహ్మసం • పత్తిఁ దెల్పు
శాంభవీముద్రా వి • శాలనేత్ర యుగంబు
పంచభూతాభావ • పదవిఁ దెల్పు

గీ. ముక్తి శైలాధిరూఢులై • భక్తవరులు
చెంతగొల్వంగ బృందావ • నాంతరమున

సుముఖులై యున్నయట్టి శ్రీ . సుబ్బరాయ
సద్గురుస్వామి మదికి సా . తాత్కరించె.

13

వ. ఇట్లు సాతాత్కరించిన దేశికేంద్రుని పాదారవిందంబులకు నానంద
బాస్వాభిషేకంబుతోడ సాష్టాంగదండప్రణామంబు లాచరించి హృద
యంబున నన్ముహూనుభావుననుభావంబు వేవిధంబులం బ్రశంసింపుచు
నిట్లని వితర్కించితి.

14

సీ. పగలెల్ల నుపనిష . త్పరమవాక్కులుగాని
వ్యవహారవచన మొ . డై నరాదు
నిశలెల్ల విష్ణు వ . ర్ణించు స్వప్నమెకాని
ప్రకృతిప్రభావ మే . పాటిలేదు
లరగన్నమూయ బ్ర . హ్మ వ్యాప్తియేగాని
విషయవాసనలు వ్యా . పింపబోవు
పంచేంద్రియంబులు . కని నేయునేగాని
యాత్మనవీడి యొ . డై నరాదు

గీ. అహహ! యీమధుగుస్వామి . యవిరతంబు
నాత్ముడై యుండుఁగాని దే . హంబు తనకు
నుండెననుమాట జ్ఞప్తియే . యుండబోదు
ఉండునేమొ! దినాన కొ . క్కొక్కమాటు.

15

సీ. ప్రోది భక్తులకట్టె . బోధించి బోధించి
యొకమాటు కనుమూసి . యదధిమునుఁగు
వాసుదేవచరిత్ర . వర్ణించి వర్ణించి
కన్నుల బాష్పోద . కములు నించుఁ
బరిపూర్ణ తత్వంబు . భావించి భావించి
చదలంటి యట్టహా . నంబుసేయు

సాంఖ్యవిచారంబు , సంధించి సంధించి

తనువెల్లఁ బులకయు , కంబాసర్పు

గీ. శైశవాదిగ నిట్లు ని , శృలితభంగి

నద్వయాచంద నిస్తరం , గాభియందు

నోలలాడెడు గురుమూర్తి , కుపమఁ జెప్ప

మర్పి నెవ్వఁడు శ్రీశుకుం , డొక్కఁడు దక్క.

16

సీ. ఐదేండ్ల లేఁబ్రాయ , మాదిగా శ్రీరామ

భక్తి నానందబా , మృములు నించి

చిత్రవిగ్రహములఁ , జేసి రామాయణం

బంత నాటకభంగి , నాటలాడి

భూసభాంతరమెల్లఁ , బూనిన శ్రీరామ

శతకోటి మానసా , ర్చనమొనర్చి

యుదయాస్తమయముల , నూహ నెఱుంగక

గురుపదాంబుజముల , గుఱుతుఁ బూని

గీ. పంజ్ఞునిని కొండగుహలందు , నేండ్లకొలది

సచ్చిదానంద పరిపూర్ణ , సత్వోడగుచుఁ

జొక్కి చరియించునట్టి శ్రీ , సుబ్బరాయ

సద్గురుస్వామి చరణాంబు , జముల గొల్చు

భాగ్యమబ్బుట బహుతపః , ఫలముగాదె.

17

సీ. పైగాలిసోకినఁ , బ్రకట చరాచర

జంతుజాలముల దో , పంబులఁగ

మొగముచూచినతోడ , మృగసంతతులకై నఁ

గామాది వైరివ , ర్గంబు దొలఁగ

గరుణాకటాక్షవీ , యణముఁ జల్లినమాత్ర

దుష్టులకై న స , ద్గుణములబ్బు

పెనవి విప్పినతోడఁ , బడునాల్గు భువనంబు

తెలమి బ్రహ్మానంద , జలధిమునుఁగుఁ

గీ. బూర్ణ తత్త్వంబు రూపింపఁ , బుడమివెలయు

నపరకృష్ణానతారమో , యనఁగ నొప్పు

మద్గురుస్వామి నిజమహి , మంబుఁ దెలియఁ

దరమె! షట్చక్రమర్కనే , తలకునైన.

గీ. అంఘ “నగురోరధిక” మంచు , గొందఱిలను

“నాస్తిత్వం గురోఃపర” , మృనుచుఁ గొంద

తానతిచ్చిరిగాదె త , త్వాత్థవిదులు

గానఁ దత్త్వంబు గురుమూర్తి , కన్నఁ గలదె.

వ. ఇట్టి యుత్తమోత్తమంబునుం బరమపవిత్రంబునైన పాత్రంబు బహు

జన్మకృత సుకృతపరిపాక విశేషంబున లభియించుచుండ నన్యదీయ

హేయచరిత్రంబు లభివర్ణించుటయు, నాకర్ణించుటయు, ననన్యసాధా

రణంబైన సుధాపాత్రంబు ముంజేతికందుచుండ నీరసపానీయంబు

నాసించుటవాటికిగా నెఱింగి యనంతకల్యాణగుణాకరుడగు శ్రీగురు

వాసుదేవుని విజ్ఞానవిలాసంబు సద్గురు స్తవరాజంబనుపేర ననుసంధించి

తదిష్టదై వతంబైన శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మంబున కంకితంబుగా నను

ర్చింప నిశ్చయించితి.

షష్ఠ్యంతములు

లయగ్రాహి. రామునకు కల్కవని , రామునకు భానుకుల

సోమునకు దైత్యగణ , భీమునకు శౌర్యో

ద్దామునకు శాంతిగుణ , ధామునకు భావనను

నామునకు దీప్తసుమ , దామునకు నాత్మా

రామునకు రూపజిత , కామునకు సన్నిహిత

కామునకు దివ్యనుత , నామునకు మేఘ

శ్యామునకుఁ జిత్తగత , సామునకు ధైర్యగుణ

సీమునకు భూవరల , లామునకుఁ బ్రీతి.

21

వ. సమర్పణంబగు నేతత్ప్రబంధబునకుం గథానుబంధం బెట్టిదనిన.

22

సీ ఎవ్వని యవతార , మిలలోన విలసిల్ల

భృగునిష్ఠుడేజంబు , లేకమయ్యె

నెవ్వని గురుఁడౌగ , హించి మన్నిగమంబు

దెమ్మన్న వీద్యాన , లమ్ముఁ గ్రక్కె

నేనాఁడు మార్తాండు , నేవించి ఘనచతు

ష్ఠి విద్యలనెల్ల , సంగ్రహించె

నెవ్వఁడు దైవతులై , యెసఁగు మానులనెల్ల

నదైవతబోధచే , నణఁచిమించె

గీ. మునులు వేపురు సభనుండ , మొనసి జనక

భూపతికిమున్న పరిపూర్ణ , బోధసేయఁ

బణముఁ జేపట్టి వాని క , పురమవిద్య

నొసఁగి రక్షించినట్టి య , య్యసదృశుండు

యాజ్ఞవల్క్యుండు గలఁడు లో , కైకగురుఁడు.

23

కం. ఆతని మహిమలు వాకొన

వాతాశనపతి సహస్ర , వదనములై నన్

భీతిలు ననఁగ నాకిక

నాతతముగఁజెప్ప శక్య , మగునా! తలఁపన్.

24

శా. వై శంపాయను నాజ్ఞచే జనకభూ , పాలున్ బహుప్రీతితో

నాశీర్వాద మొసర్పనేగ జనకం , డచ్చోటలేకున్న ధా

త్రీశసానమునం దడక్షతల న , రిం జల్లగాఁ జిత్రవ

ల్లీసంఘంబు సజీవమై పెరిగి లా , విత్త్యబుళోఁ బల్లవ

త్రీసంధిల్లగఁబూచి సత్ఫలములన్ జె , న్నొందె న్నబంబుగన్.

25

చ. జనపతు లాచరించు నయ , శాసన ధర్మములన్ వచించె స
జనులొనరించు వైదిక వి , ధానములన్ నిగదించె నాతపో
ధనులునటించు యోగవిధి , తంత్రములన్ బ్రకటించె జ్ఞానలో
చనుడగు యాజ్ఞావల్క్యముని , చంద్రునితో నొకరుండు సాటియే. 26

కం. యతియై పంచశిఖుండన

నతిపాననగతి మెలంగి , యఖిలముసీంద్ర

ప్రతతికి నిజపరమార్థ

స్థితిదెల్పి కృతార్థమతుల , జేసెన్ బ్రీతిన్. 27

గీ. అమృహాభాగుఁ డొనరించు , నట్టిసూత్ర

కల్పపద్ధతి యజనాది , కర్మపట్క

నిరతిచే మించి మిగుల సు , స్థితఁ గాంచె

గేయతర రేఖ వాజస , నేయశాఖ. 28

గీ. వెలయు నాశాఖయందు స , ద్విమల యశుడు

నవితాతాధ్యాత్మరామాయ , ణాదిపఠన

సక్తుఁ డురువేదమాతృకా , జపపరుండు

నన్నదానపరుండు బ్ర , హ్మన్న శాస్త్రీ. 29

చ. అన్యులములాడలేదు మఱి , యన్యులదూరఁగ లేదు దైత్యసూ

దనపదభక్తి నెన్నడును , దప్పిచరింపఁగ లేదు సాధుస

జ్ఞులయెడన్ గడున్ వినయ , సంపదఁబాయఁగ లేదు పట్టచూ

చిన ససముండు భాగవత , శేఖరుడమ్మహాసీయుఁ డల్పుడే. 30

గీ. అమృహాత్మున కనురూప , యైన ధర్మ

పత్నియంఘఁ గుమారస , ప్తకము గలిగె

వారిలో నద్వితీయమై , వన్నె కెక్కు

రత్న మా హారమున దివ్య , రత్నమయ్యె. 31.

ఉ. కర్దమదేవహూతు లధి , కంబగు దివ్యతపం బొనర్చి సా
హర్దముమీరఁగాఁ గపిలు , నాత్మజుగాఁ గనుసల్లు దైత్యస
మృద్ధను వాసుదేవుని గు , మారునిగా వసుదేవదేవకుల్
దుర్దశవోవఁ గన్నటులఁ , దోరపుఁబ్రీతి వహించి రిద్దురున్. 32

కం. బ్రహ్మయశాస్త్రి స్వపుత్రుఁడు
బ్రహ్మనందాబ్ధి మునుఁగు , భంగి వెలసెనో
బ్రహ్మసముడగుటచే ను
బ్రహ్మణ్యమటంచు నామ , వంతుని జేసెన్. 33

ఉ. ఆదిని బంచవత్సరము , కాటమొదల్ హరిచింతనేయు బ్ర
హ్మాదునిభంగి బూర్వసుకృ , తాతిశయంబులుపండి రాశియై
శ్రీదయితాంఘ్రిపద్మముల , చెంతకుజేర్చ ననారతంబు లో
కాదరణాబుఁబాసి నుజ్జ , యై రమియించె దదేకభక్తితోన్. 34

చ. ఉపనిషదంబుధుల్ దరప , నుద్భవమై తగరామనామమన్
విపులసుధారసంబుఁ గడు , బ్రీతిగఁబోసి తదీయమాత బా
ల్యఁపుదటి నుగ్గు వెట్టెనొకొ! , యాకొమరుండనిశంబు రామమం
త్రపతన తత్పరుండగుచు , దత్పదచితయొనర్చె నెమ్మదిన్. 35

సీ. తోడి బాలురతోడఁ , గూడియాడఁగఁబోడు

మదిలోన హరితోడఁ , గదిసి యాడు

చెలికాండ్రు దనుఁబిల్వఁ , జేరక తనలోన

మధుసూదనునితోడఁ , మాటలాడు

నయముతో మిత్రులు , నవ్వెంప నవ్వక

తనుదాన నులికి ప , క్కునను నవ్వు

తనతల్లి భక్తికై , తనుఁబిల్వ లేవక

తనలోన నమృత భో , జనముసేయు

గీ. పగలు రాత్రియుననెడివి , వక్షలేదు

తిథియు వారంబు వివరంబు , దెలియఁబోదు

ఇల్లు పొలమను భేద , మొక్కింతలేదు

ఎచటఁ గూర్చున్న నచటనే , యింద్రపదవి.

సీ. దివినిండు తారకా , రవిబింబముల రామ

విగ్రహంబులు పెక్కు , పిక్కటిల్లె

భువి నికేతనశైల , భూరుహంబుల శేష

శాయిమూర్తులు వేలు , జతలుకట్టె
ఖగమృగ ఫణికిట , కములలో గోపాల

కాకృతుల్ తాండవ , మాడుచుండె
నాబాల గోపాల , మఖిల మానవులందు

లక్ష్మీ జనార్దనో , ల్లాస మడరె

గీ. భక్తి పరవశుడగుచు లే , బ్రాయమందు

భాగవత శేఖరుండె న , బాలకుండు

భ్రాంతి విడనాడి దృశ్య ప్ర , పంచమెల్ల

విష్ణుమయమని రూఢి భా , వించువేళ.

ఉ. ఏడు సముద్రముల్ గలిసి , యేకగతిన్ బ్రవహించినట్లు

లేడేడుజగంబులుం గలిసి , యేచిన భక్తిరసప్రవాహము

దేహనుజూడఁ దామయయి , యేర్పడు శ్రీహరిమూర్తులందులో

నాడేడు మత్స్యకూర్మ మక , రాదులనందగు హృన్నభంబునన్. 36

పీ. తాను మేల్కొన్న శ్రీ , దయితుండు మేల్కొంచు

స్నానంబొనర్ప స్నా , నంబొనర్చు

దాజపింపఁగ జగ , న్నాథుండు జపియించు

జాలించి లేవఁ గే , శవుండు లేచు

దాభుజంపంగ రమా , ధవుడుమ్రోల భుజించు
జలముఁ గ్రోలంగ శౌరి , జలముఁ గ్రోలు
గమనింపఁ వెన్నఁ బా , దములు ద్రొక్కుచు వచ్చు
భాసింప హరి ప్రతి , భావలాడు

గీ. ప్రతిహతముగాని భావనా , బలముచేత
ముకురబింబితరూపంబు , బోలెఁ దన్నుఁ
బ్రతిపదమునను వర్తించు , వాసుదేవు
సరసలీలఁ గాంచి యా , శ్చ్యమొంది
పక్కునను నవ్వు లోన నా , భక్తవరుడు.

39

సీ స మా ల

సీ. ధ్యానం బొనర్పను , దృఢమొందు ముచుముందు
నావాహనమొనర్ప , నరుగుదెంచు
సింహాసనం బీయఁ జే , రి యధిష్ఠించు
బాద్యంబునకుఁ బాద , పద్మమొసంగు
నర్ఘ్యంబు నర్పింప , హస్తంబు జోళించు
నాచమనీయంబు , నాచమించు
నభిషేకమొసరింప , నతి నిశ్చలతఁ బొందు
గనకాంబర మొసంగఁ , గొని ధరించు
జందెముల్ వేయ భు , జన్ములు సవరించు
జుదనం బలఁద వ , ఊము నిగుడ్చు
సక్షతలకు నుత్త , మాంగమించుకవంచు
బూవుదండలకు ను , పొంగిచూచు
సగరు ధూపమ్ముఁ జూ , పంగను నాఘ్రాణించు
గర్భూరదీపంబు , గాంచి నవ్వు

భక్త్యభోజ్యముల నే , ర్పడఁ జర్వణమొనర్చు
దాంబూలమంది యం , దముగ వేయు

నివ్యాఖ్యలీయంగ , నెఱిగెన్ను లర్థించు

మంత్రపుష్పమ్ము స , మృతి గ్రహించు

గీ. సప్రదక్షిణ పదనమ , స్కారములకు

శిరము గంపించి మెడఁ , బూలసరమువేయు

మానసార్చనవేళ న , మృధానృడు

తనకు భక్తుఁ డొనర్చు తం , త్రముల కలరి.

వ. ఇవ్విధంబున నఖండంబై యనిర్వాచ్యమై యమదానందసంధానకార
ణంబై యాత్మైకగోచరంబై యప్రతిహతంబై యనన్యజనద్బు
భంబై మహాపురుష లక్షణంబై సుసంగు నుత్తమోత్తమంబగు
బురుషోత్తమయోగంబుచే శరచ్చంద్ర చంద్రికా పూరంబునం భోత
సత్ప్రసన్నంబును శాంతంబునై న స్వాంతంబుతో బ్రవర్తించుచు. 41

సీ. హరివాసరమనంగ , నతినమ్మదముఁ జెందు

నుపవాసమన లోన , నుబ్బుచుండు

బుణ్యనదీతీర , ములకుఁ బోవఁగనెంచు

విజనదేశంబున్న , వెదకిచేరు

సాధుసంగతియన్న , జంటబాయక యుండు

బెఱవార్తలనఁ జెప్పి , బెట్టకేగు

భూషణదూషణం , బులఁ జలింపకయుండు

దీనులయెడ దయా , సితి వహించు

గీ. గిరులదరికేగి తాపస , వరుల చెంతఁ

గందమూలాశనమున నా , కలిసిఁ గడపి

తపమొనర్పంగ నెంచు చి , త్తంబునందు

బాల్యదశయందె పెఱవాంఛఁ , బాసియుండు.

చ. నెలకొను భక్తిభావమున , నిక్కముగా హరి సంతసింపఁ గా
వలెనని గూఢవృత్తినెద , వందన కృత్యమొనర్చుగాని లో
కులుగని సంతసించురని , గొప్పగఁ దన్ను సుతించురంచు లోఁ
గల నయినం దలంపఁడధి , కంబగు నాతని శీలమెట్టిదో. 43

గీ. పుణ్యనదికేగి పెఱుహేతు , వును వచించు
స్నానమొనరించి కేశ బం , ధము నమర్చు
నుపవసించియుఁ జుదనం , బొడలి కలఁదు
జప మొనర్చుచు నిద్రించు , సరణిఁ దెల్పు. 44

సీ. సతతంబు హరి సమ , ర్పితమైన మదిలోనఁ
గామాదులకుఁ జోటు , గలుగఁబోదు
సర్వభూతదయాను , షక్తచిత్తములోన
నీర్వాదు లుదయింప , నెడములేదు
గూఢప్రవర్తనా , రూఢమానసములో
దంభ దర్పాదుల , ధాటిలేదు
ఉపవాస ముఖ్యవ్ర , తోడ్వృత్త హృదయాబు
లో మదాహంకృతు , ల్పొడమలేదు

గీ. నిరతముచు జండభాను స , నిధి వసించు
లోకవాసుల చీకటి , సోకనట్లు
లభిక విజ్ఞానమహిమతో , నమరునతని
స్వాతంత్యమందున నరివర్గ , మంటలేదు. 45

ఉ. ఆ సుజనుడు సాపదు ప , దాగ్ధములా హరినామకీర్తనా
యాసముచేత జీర్ణదశ , నందుచు బావనమైన రక్తమున్
వాసిగ నింపఁగాఁ దనుమ , నంబులు హేచుపుమ ర్త్యభావమున్
బాసి యమర్త్యతంగనెనొ , వ్యాధియు నాధియుఁ బుట్టదెన్నడున్.

చ. కలియుగవేళఁ బెల్లుగ న , ఘంబులు వర్ధిలి ధర్మపద్ధతుల్
 పొలియుఁగ నిష్కంభ క్తి భవ , మోచససాధనమంచు నెల్ల లో
 కులకు వచింపఁ దొలఱి శు , కుండె యిటుల్ జనియించెఁ గాని
 దళమగు నిష్టభాగవత , ధర్మము వేటొకచోటఁ గల్గునే.

సీ. పల్కులన్నియుఁ బ్రాణి , బల్కునేరక మున్న
 హరినామ పఠన , మభ్యాసమయ్యె
 దల్లిదండ్రులయందుఁ , దగుల మంటకమున్న
 దైత్యారియందుఁ జి , తంబుదగిలె
 భవసాగరమునందుఁ , బడిమురుంగక మున్న
 శౌరిపాదాబ్జముల్ , చేరినట్టె
 విశ్వంబు దన్నుఁ గం , పింపఁ జేయకమున్న
 విష్ణు భావమున వ్యా , పించిచూచె

గీ. వ్యాధిజనియించి యతిశయిం , పకయ మున్న
 యావధము గొన్న నేర్పరి , యనువుదోషఁ
 బ్రకృతిరోగంబు నృద్ధిబొం , దకయ మున్న
 విష్ణునామామృతంబు నే , వించుచుండె.

మ. తలిదండ్రుల్ దను నందనుడనుచు భ్రా , తల్ సోదరుండంచు మి
 త్రులు దన్ మిత్రుండటంచు బాంధవులు బం , ధుండంచు నానావిధం
 బులఁ బ్రేమించిన వారిపై మది లవం , బున్ బ్రాకఁగానీక ని
 చ్చులు సర్వాత్మకమైనభక్తి హరిపై , సంధించి క్రీడించెడున్.

ఉ. నానదనంబు నాధనము , నాతలిదండ్రులు నాసహోదరుల్
 నాసుతులంచు భిన్నమతి , నాన యొకింతయులేక మాయచే
 మోసముఁ జెంది సర్వజగ , మున్ హరిదేవు నధీనమంచు లో
 వీసమెటుంగనట్టి యప , విత్రునిఁ గాంచి తపించు నెప్పుడున్.

సీ. నిలువఁ డెచ్చటనైన , నిలిచెనా సకలపా
 తకహరంబైనతీ , రథమున నిల్చు
 గొలువఁ డెవ్వరినైన , గొలిచెనా పంకజో
 దరు భక్తియుక్తిఁ జి , త్తమునఁ గొల్చు
 గోరఁడే వరమైన , గోరెనా నిష్కామ
 వృత్తి నిశ్చలభంగి , వెలయుఁగోరు
 జేరఁ డెవ్వరినైన , జేరెనా శరమశాం
 తులు ముక్తులైన సా , ధువులఁ జేరు

గీ. నడుగఁ డేమాట నడిగెనా , యఖిల సృష్టి
 గాని దొలుదొల్త నిర్గుణం , డైన హరిని
 గనుట నిర్వాణమందురా , గనుటయెట్లు
 లా హరియు నెవ్వరనుచు , దైన్యమున నడుగు.

51

చం. మొదలిటి సస్యగర్భమున , బుట్టిన బీజము మెల్లమెల్లగా
 నదనున బైకివచ్చి రస , మై తగు క్షీరముదాల్చి చిక్కనై
 మునిరినభంగి నాతని ప్ర , బోధపు బీజము లోజనించి య
 భృదయముబొంది భక్తిరస , ముం గని సంతతపూర్ణ దీక్షచే
 బదపడి నిర్గుణత్వ పరి , పాకముజెందఁగ సిద్ధమయ్యెడుక.

52

సీ. అమరినయెడ స్నాన , మాచరించుటగాని
 జాహ్నవికేగు నా , సక్తిసడలె
 నుత్సాహమగునాడె , యుపవసించులెగాని
 హరిదినంబనెడి ని , తృప్తమెడలె
 సుచితభంగిని హరి , కుపచారమిడుఁగాని
 దివ్యార్చనమునందు , దీక్షవదలె

గొన్ని వేళల విష్ణు , గొనియాడునేగాని

యవీరతనామ సం , స్తవములెడసె

గీ. క్షణము తెలివొందు వేటొక , క్షణము మఱచు

గ్రహము సోకినవానివై , ఖరిగనుండు

మఱియు నున్మత్తుపోలిక , మైజరించు

నచల వారాళి సన్నిధి , యెనవేళ.

53

చ. అరుణుడనంతయోజనము , లందు వసింపంగ ముందుముందు గ్రీ

క్కిరియు తమోభరంబు హరి , యించెడిభంగి ననంతపూర్ణ భా

స్కరుడు దుదయింప బోవుతటి , గాఢతమాబు క్రమక్రమంబుగా

విరియంగఁ గర్మవాసనలు , వీడ్కొనఁ జొచ్చె నిస్సర్గపద్ధతిన్. 54

గీ. సహజమాటను విడువ ని , చ్చయును లేక

వాసన లయించుటను జేయ , వలనులేదు

చేయు నొకవేళ నొకవేళ , జేయకుండు

నెల్ల కృత్యములతఁడు యా , దృచ్చికముగ.

55

చ. వెనుకటి కర్మపద్ధతులు , వీడ్కొనసాగెను ముందు జేయఁగా

మనమున నేమి దోచ దొక , మాటును సుస్థిరభంగిలేదు మం

తనమున మందుమ్రింగి పరి , తాపము నొందెను వానిపోల్కిఁ దీ

రని వ్యధఁజెందు నీవిధము , రా గతమేమని చూచు సభ్రమున్. 56

గీ. ఈచరిత్రంబు నెవ్వరి , కెఱుక పఱతు

నెవరు నా మానసవ్యధ , నెఱింగి దీర్తు

రెట్టి హేతువులేక యా , దృచ్చికముగ

నడరె నీవీంత సంతాప , మనుచు వగచు.

57

చ. ఇట్లు నిరంతర సంతప్తాంతకరముండ కరిణీయంబు గానక తలఁచియును
సంచరించు సమయంబున.

58

సీ. దేహంబులెల్ల నీ , స్థితిఁ జెందునని తెల్పు
 మైనిండ ధవళభా • స్కంబు వెలయ
 సకలంబుగాంచు లో , చన మిదేయని చెప్ప
 భూమధ్యమున నూర్ధ్వ • పుండ్రమలరఁ
 బంచభూతము లింత , పాటివేయని తెల్పఁ
 గనుదోయి ముకుళసం , గతి వహింపఁ
 గాత్రుల కమృతంపు , వరదయంచు వచింప
 దాపునఁ దీర్థపా • త్రంబు మెలయ

గీ. రసనకును రామనామము , త్రము ఘటించి
 హస్తమున నక్షమాలిక , యనువుపఱచి
 యున్న పాపయశాస్త్రి స , ర్వోత్తముండు
 సద్గురుం డొక్కచోట సా , ట్నొత్కరించె.

59

క. ఈ మహనీయునిఁ జేరిన

నామానస తాపమెల్ల , నయమగునని యా
 ధీమంతుఁడు పదములకుఁ బ్ర
 ణామంబానరించి భక్తి , నప్రముం డగుచున్.

60

గీ. తన మనోగతతాపము , తయు వచించి

దీని మరలింపఁగలుగు మ , హనుభావు
 లెవరు మీకన్న! నను భరీ , యింపుండనఁగ
 నమృతదానం బొనర్చె మ , హత్ముండపుడు.

61

సీ. ఉపనిషన్నదులన్ని , యునుగూడి యాత్మైక్య

గతికంబులై తన్ను , గలియుచుండఁ
 జలసంబానర్చు సం , శయతరంగము లెల్ల
 శాంతించి పూర్ణని , శ్చలత వెలయ

భేదభావద్వీప , వితతులు తనలోన

మగ్నంబులై చూపు , మాసిపోవ

నానాటఁ దనయందు , మానసచంద్రుఁ డు

ద్భిన్నుడై జగము దీ , పింఛజేయఁ

గీ. దనదు గాంభీర్యవై శాల్య , ఘనమహత్వ

మింతయంతని వర్ణింపఁ , జింతసేయ

నజ గిరీశాదులకు నయిన , నలవిగాని

యద్వయానందవార్ధియై , యలరె నతఁడు.

62

ఉ. తోరపుఁ బూర్వపుణ్యతతి , దోహదమై హరిభక్తి శీతలా

సారమునై యెసంగునల , సజ్జనమానస భూమియందు స

త్సారగురూక్తి నామక ర , సాలపుబీజము నాటినంత జెం

పారి మహీరుహంబయి మ , హాఫలమున్ ఫలియించెవితగ్గఁ. 63

మ. ధర నాసేతుహిమాచలంబులకు మ , ధ్యప్రాంతమందంతటం

జరణస్పర్శముఁజేసి సాధుజనులఁ , సద్భక్తి నేవించి త

త్పురుషశ్రేష్ఠుల చిత్తమర్మములు సా , ధుప్రక్రియన్ సర్వపు

ష్పరసంబుల్ గొను భృంగసంగతిని సం , పాదించె దీక్షామతిన్. 64

సీ యతులు సాధులు గల్గి , రని విన్న గిరిదుర్గ

గహనంబులై ను , గొంకకయె పోవుఁ

బోయి వారి ప్రసన్న , ముఖదర్శనంబుకై

నెలలకొలంది గ , నైట్టియుండు

నుండి దర్శనమైన , నుల్లోలహృదయుడై

ఫలపుష్పదళ సమ , ర్పణముఁ జేయుఁ

జేసి రోమాంచసం , చితహర్ష బాష్పగ

ద్గదుడొంచు బాదవం , దనమొనర్చు

గీ. వందన మొసర్చి విష్ణుభా • వంబుతోడ
దివ్యమంగళరూపంబు • దేవీకాంచు
గాంచి తదనుజ్ఞ చేతఁ జెం • గట వసించి
వారి బోధామృతము పీను • లారఁ గ్రోలు.

65

సీ. కందమూలంబు లొ • క్కదినాన లభించు
నొకనాటి కవి లభిం • పకయు నుండు
ననఫలావళియొక్క • దినమునఁ జేకూరు
నొకవేళ నది చేకు • ట్టకయునుండు
నోషధీరసపాన • మొకనాడు కొల్లయా
నదియు నొకప్పు శూ • న్యముగ నుండు
దగఁదీరు పానీయ • ఘగపడు నొకవేళ
నొకవేళ మరుమరీ • చికలు దొరకు

గీ. నుదరపూర్తికి నున్న లే • కున్నఁ గాని
యనుభవానందవార్ధిలో • మునిఁగి మునుల
దివ్యబోధామృతమునఁ దృ • ప్తిని వహించు
రాజదనుభోగి యాబాల • రాజయోగి.

66

చ. ఇతరములెల్ల వీడ్కొలిపి • యెండ్లకొలంది తదేకదృష్టితో
సతతమునుండు యోగులకు • సయితము నీవలె దన్మయత్వసం
గతి వహియింపరాదు కడ • కం గడుఁ జిన్నతనంబు నందె పొం
దితివి శివస్థలంబని ను • తింతురు సన్మనులెల్ల నాతనిన్.

67

వ. ఇట్లు సాధుసందర్శనాభిలాషంబు డెందంబునా దంతకంతకుఁ గొనలు
సాగుచుండ సంపూర్ణపూర్ణిమా చంద్రచంద్రికాసారంబుచే విసుగుఁ
జెందని చకోరంబు చందంబున నవాజ్ఞాససగోచరంబైన రాజయో
గానుభవసామ్రాజ్యమునం దనివితీరక సంచరించు నా బాలతపోధను
నకుం బరమపావనంబైన యొక్క తపోవనంబున.

68

సీ. ఏ మహాత్మునకు నూ , హింప భూమధ్యవా

రణాశీక్షేత్రంబు , రాజధాని

ఏ భాగ్యశాలికి , నిరవొందు నణిమాదు

లప్తసిద్ధులు చేతి , యాటచెండ్లు

ఏ యోగివరున క , మేయముల్ లయమంత

హఠరాజయోగంబు , లాటపట్టు

ఏ పరాత్పరునకు , రూపింప నూర్ధ్వకుం

డలి ఘణాపటలి ర , త్నంబుగొడుగు

గీ. ఎవని ఫాలాగ్ని త్రిపురముల్ , రవులుకొల్పి

కనలి కామాదివైరి వ , ర్గంబు గాల్చె

నట్టి మదగజహరుడు పం , చాస్యః డపర

దక్షిణామూర్తి విశ్వనా , ధ గురుమూర్తి.

69

క. సాక్షాత్కరింప నమ్ముని

సాక్షాచ్ఛివ్రుడనుచు సకల , సంయములును బ్ర

త్యక్షముగఁ దెల్పవిని య

య్యక్షురుని పాదాబ్జములకు , నవనతుఁ డగుచుకా.

70

చ. సవినయవై ఖరిన్ నిలువ , సంయమి చంద్రుడు దివ్యదృష్టివై

భవమునఁ వానిఁ గాంచి యతి , పావనుడంచు మదిం దలంచి యు

త్సవమున వాని గాత్రమును , దక్షిణహస్తముచే స్పృశించి యెం

దవ కిరణాతిశీతకరు , కారస మాతనిమిద జల్లుచుకా.

71

గీ. వత్స! నినుజూడ వాత్సల్య , ముత్సహించె

మనకుఁ దొలిజన్మమందు సం , బంధమొకటి

గలదు తచ్చేషమును దీర్ప , గలను నీకు

సాధుసాంగత్యమూగక , చనునె! యెందు.

72

చ. అనివచియుండు మున్ను గురు • నాజ్ఞ వహించుటఁ జేసి యా తపో
ధనుని పదాంబుజంబుల ము , దంబునఁబట్టి తదీయ బోధవా
గ్వినభినుహాతరంగములు • పై కొన ప్రీలక నిల్చి ధీరుఁడై
చనప్రసాద గుంభసంభవుని , చందమునం గబళించెనంతయున్. 73

వ. తదనంతరంబ కొంతకాలంబునకు. 74

సీ. వసుధపైఁగాని ని • ల్వంగ నేరనట్టి దే
హము నిరాలంబదే • శమున నిలిచె
గండములాదులఁ • గాని తీరని క్షుధా
జ్వాల మారుతముచే • శాంతిఁ జెందె
మరలింపఁగాని యాం • తరవీధిఁ జేరని
చి త్తంబు తనుదానఁ • జేరఁ జొచ్చె
గాఢసుషుప్తిలోఁ • గాని మామని జగం

బంత జాగ్రదవస్థ • యందె మాసె

గీ. కర్మషట్కంబు మిత్రసం • గతి వహించె
గల్పసిద్ధులు భృత్యులై • కాననయ్యె
మోక్షలక్ష్మీ సమస్తస • ద్భూషణముల
మించి యతిశాంతుఁడనుచు మో • హించె నతని. 75

వ. ఇన్విధంబున నాంతరక్రమంబుచే ముక్తి కాంతావివాహితుం డయ్యును
బాహ్యక్రమంబుచే నస్థలిత బ్రహ్మచర్యుం డగుటంచేసి జననీజనకాది
వృద్ధవర్గంబా భాగవతశిఖామణికిం బరిణయంబుఁజేయ సమకట్టి
తద్వృత్తాంతంబా శాంతహృదయున కెఱుకపఱచిన గహనమాగ్గం
బున నొంటరియై యేగు పథికుండు సింహగర్జనంబుచే భీతిల్లి గడగడ
వణంకు చందంబున నల్లంబు జల్లుమని పెల్లుగ దురపిల్లుచు నాత్మ
జనకు నొక్క వివిక్తదేశంబున సమాసీనుఁగావించి సాష్టాంగదండ
సమస్కారంబు గావించి భయవినయంబులు దళిత్ర నంజలి

సంధించి ప్రశస్తంబయిన వాస్తవ వచన వైఖరితో నమ్మనము కీటనియె.

మ. జనకా! వృద్ధులు మీరు మీకు సదసద్ , జ్ఞానం బనూనంబు మీ
మనమందెన్నఁ డసారభావము జనిం , పంబోదు విద్యేన్దికై
నను సేమ మ్మొసరింపనెంచెదరు గా , నన్ మీ తనూజుండ నా
మనవింజేకొని నన్నుఁ బ్రోవుడు మహా , త్మా! సాఖ్యసంధాయక

సీ. మీ మూలమునఁ గాదె! • రామతారకనామ.

మంత్రయంత్రక్రియా , మహిమఁ గంటి

మీ సత్కృపనుగాదె! • మేనీస్థలిఁ గల్గు

పరమసాధులఁగాంచు , ఫలముఁగంటి

మీ హేతువునఁగాదె! • దేహభిమానంబు

విడిచి శ్రీహరిని సే , వింశఁగంటి

మీ ప్రసన్నతఁగాదె! • యప్రమేయబైన

యుపనిషత్సారంబు , నొందఁగంటి

గీ. నితదనుకను ననుకూల • వృత్తితోడఁ

బరమసౌజన్యమొలయఁ గా , పాడుచుండి

మధురమధురసధారల • మఱిగినట్టి

రసనకును దిక్తరసపూర • మొసఁగఁదగునె!

సీ. కామాచిలతలు జి • క్కఁగనల్లు పందిలి

ముక్తిమార్గము నడ్డు • ముండకోరు

అష్టశాశముల బి • ట్టరికట్టు కంబంబు

మోహభూజముఁ బూచు , దోహదంబు

హృదయమీనమునకు , నెరతోడి గాలంబు

తను నెఱుంగని నేర , మునకు బంది

ఈషణాత్రయసస్య • పోషణక్షేత్రంబు

తేనీదున్నట్లు క • ల్పించుమాయ

గీ. మనరుభీభత్సములకుఁ బు • ల్కనగృహంబు

బ్రతిపవభయంబునకు యమ • ద్వారసీను

తామసవిహంగమునకుఁ బా • తాళనగరి

సుఖమే! సరసారమనువ్యాఘ్ర • ముఖముఁ జూడఁగ.

79

సీ. తనువను బ్రహ్మాంశ • ముఁగల్గు ఘనమోహ

వఁధిలో విజ్ఞాన • భాస్కరుండు

మగ్నఁడౌవేళఁ ద • మంబునిండినఁ జూచి

కామాదికుటిల త • స్కరులులేచి

యాశామహాసి నౌ • య్యనఁదీసి విషయపం

చక శాణములయందు • సానబట్టి

కరమున ధరియించి • కమనీయవై రాగ్య

లత నూడఁబెఱికి మూ • లంబునఱికి

గీ. శమదమాదిసుమంబుల • సారుజెఱిచి

తన్ని కుంజాంతరమున ని • స్తద్రమహిమ

నలరు నవవర్గధనరాశి • నపహరింతు

రకలు! ఘాతుకులను జేర్చ • నగునె! యెంకు.

80

చ. తనువు జనించినంతనె ప • దంబులుబట్టిన మృశ్యుశన్నగం

బనువున మెల్లమెల్లఁ దను • వంతయుమ్రింగి తనుకాహరించు ని

ట్లని యెఱుంగంగఁబోక జడుఁ • డై హరిపాదసరోజవందనా

ర్చనములు మాని సంసరణ • సాగరమందు మునుంగఁజెల్లునే! 81

చ. హరియను న్నర్తకుండు తన • యద్భుతశక్తిఁ బ్రబంచరంగమం

దరుడుగవి స్తరిల్ల నటుఁ • డై నటియించుచుఁ దానెసభ్యులై

- యిరవుగఁ జూచుచుండు బరుఁ , డె వ్వఁడులేడిది చిత్రనాటకం
 బెఱుగనివాఁడు భిన్నమతి , నెంతయు వంత లసంతసిపించెడున్. 85
- ఉ. మేనును నాలుబిల్లులును , మేడలుమిడ్డెలు భూము లర్థసం
 తానము గోతురంగమ మ , తంగజమూఢములావిగల్గు నా
 నానుభవంబు నేత్రగత , మైన వికారముగాని సత్యసం
 ధానముగాదు గాన నయ , నంబులుమూయఁగ మాయనంతయున్.
- గీ. నిమిషనిమిషంబులోన నం , తమును జెందు
 నీప్రపంచంబు శాశ్వత , మే! తలంప
 నిట్టి యస్థిరభోగంబు , తెల్లనమ్మి
 యాత్మవిజ్ఞానమహిమంబు , నణఁపఁదగునె! 86
- ప. అని యాత్మజూడు వలికినం దదీయ విషయవివేకచాతుర్యంబులకు
 డెందంబునందమందానందంబునొందియు, లోకవ్యతిరేకంబున కంగీక
 రింపనేగక, మోదభేదసమ్మిశ్రితంబైన చిత్తంబులో నించుక చింతించి
 న్యాయమార్గంబుచే బ్రత్యుత్తరంబుజెప్పవలనుగాక యుక్తి మార్గంబు
 నవలంబనంబుజేసి యమ్మహాభాగుండా భాగవత శేఖరునితోన్మిల్లనియె.
- మ. తనయా! నీవువచించుధర్మమతి యు , క్తంబున్ మహత్సమ్మతం
 బననొ: నై నవసిష్ఠగౌతమపుల , స్వాగ స్త్యభ్యుద్వృద్ధా
 మునివర్యుల్ తరుణీసమేతులగుచున్ , మున్నాత్మవిజ్ఞానులై
 మనరే! తత్త్వవిచారధీరులఁ జలిం , పంజేయు చోటున్న దే! 87
- గీ. ఇంద్రియంబుల విషయముల్ , చెందనీక
 నియమమలరంగఁ జిత్తంబు , నిగ్రహించి
 సముచితాచారతత్పర , త్వముననుండు
 సతనిగార్హస్థ్యమనఁగ య , త్యాశ్రమంబె. 88
- ప. ఇదియునుగాక తొల్లి భగవంతుడైన యాజ్ఞవల్క్యుండు జనక
 చక్రవర్తికిం బరిపూర్ణబోధఁ జేసిన, నతం డఖండవైరాగ్యవంతుడై

దారాసత్యరాజ్యవిత్తాది సంసారంబు బంధకారణంబని తలంచి
యన్ముహూర్తమునతోడ నరణ్యనివాసంబుఁ జేయసమకట్టిన నమ్మునీ
ద్రుండు తత్త్వయత్నంబునుండి మరలించి, యతని సందేహంబు నివార్చి
యథాస్థావ్యకంబుగా రాజ్యాదికంబు నిర్వర్తింప నాజ్ఞాపించె
గాన నిట్టియుత్తమగార్హస్థ్యంబు నిందింప బనిలేదు. అది యట్లుండ
నిమ్ము ఇంకొక విశేషంబుగలదు. చెప్పెద నాకర్ణింపుము. 88

సీ. జనకాజ్ఞయనికాదె! • మును రామభద్రుండు

సత్త్వోడ గహనవా • సంబుజేసె

ప్రభువాజ్ఞయనికాదె! • పవమాననందనుం

డంభోదులెల్ల నొ • క్కంజ దాటె

గురువాజ్ఞయనికాదె! • పరలోకమునకేగి

మృతుఁడైన సుతుఁడెచ్చి • యిచ్చె శౌరి

అగ్రసోదరువాజ్ఞ • యనికాదె! భీమాదు

లాఘ్యలయ్యును బొంది • రట్టి యిడుము

సీ. తొంటివారలు మహదాజ్ఞ • గెంటలేక

వెతలకైన సహించి కా • వించెరట్లు

గాన హితమైన విహితమా • ర్గము విధించు

నట్టి జనకాజ్ఞ మితిమీఱు • నగునె! నీకు. 89

వ. అని యాసతిచ్చినం జనకవాక్పాశానుబద్ధుండై యతిక్రమింపశక్తుండు
గాక యుద్వాహంబున కంఠకరించి ముక్తికాంతం బట్టమహిషిగా
నుంచి ప్రకృతికాంతను ద్వితీయఁగాఁ బరిగ్రహించి సపత్నీ ద్వేషంబు
జనింపకుండ నిర్వరియెడల సమదృష్టివహించి పరిపాలించుచు సాంసా
రిక తాపత్రయాపన్నలైన భక్తులకుం బ్రసన్నుండై యధ్యాత్మ
విద్యాసంపన్నులంజేయుచు నమ్మహాయోగి దేదీప్యమానుండై
యుండ తత్కర్మచంద్రికాపూర్ణంబు భూనభూంతరంబు నిండియున్నను

విజ్ఞానచక్రుర్విహీనుండ నగుటంజేసి తెలియంజాలక పరితపించుచు
గొంతకాలంబున కా ప్తవాక్యంబుచే గన్నుదెఱచి యమ్మహాపు
షుని సందర్శించి యనేకజన్మార్జితంబైన సత్కర్మపుంజముచే బ
పాకంబుఁజెందిన నున్ననఃఫలంబు తదీయసాదారవిందంబుల కుప
రంబుగా సమర్పించి సాష్టాంగసమస్కారం బొచరించి మహాభక్తి
తోడ నంజలి బంధించి.

90

మ. వరజోధాపరవాసుదేవ! ధరణీ , ప్రఖ్యాతసద్భావ! బం
ధురతత్వార్థవిచార! సంసరణపా , ధోరాశిసత్తార! స
ద్గురుసేవాసముపాత్తధైర్య! నిలస , ద్గోపాలపాదాబ్జభా
స్వరభక్తిప్రియ! భక్తలోకహిత! సు , బ్రహ్మణ్యనామాంకితా. 91
మానిసీవృత్తము. నిగమవనవిహారా! , నిత్యవైరాగ్యధీరా!
విగతభవనిచారా! , విష్ణుభక్తిప్రచారా!
జగదుపకృతిగేయా! , సర్వతోన్మమాయా!
సుగుణగణనికాయా! , సూరిగణ్యాభిధేయా. 92

శా. స్వామీ! సర్వజగచ్ఛరణ్య! యశ్రుత , ద్వంద్వక్రియాతీత! ని
స్సీమప్రాభవ! మీపదాబ్జములు సం , నేవింప సాంసారిక
వ్యామోహంబులుమాసి విష్ణుపద ని , ర్వాణంబుచేకూరు నా
హా! మీవై భవమింతయింతయని వ , ర్ణ్యంజానె! యెవ్వారికి. 93

ఉ. మీపదపంకజాతములు , మెట్టిన నేలలు పుణ్యభూములౌ
మీపదరేణుతీర్థము ల , మేయవియ త్తటినీజలంబులౌ
మీపలుకుల్ మహామహిమ , మించిన వేదగణంబులౌ మహా
త్మా! పరమేశ! మిమ్ము గొని , యాడఁగ వాసుక్తికైన శక్యమే!

గీ. తనదుకల్మికి నలరుబాం , ధవుడు దొరకు
నిజుములను దోడుపడునాత్మ , హితుడు దొరకు
వలయు ధనధాన్యమొసగు భూ , వరుడు దొరకు

దొరకునే! మిమ్ముభోలు స , స్మనివరుండు.

95

గీ. ఆతప్రశాంతునకు శీత , లాంబులహరి

ధనవిహీనున కమితకాం , చననిధాన

మబ్బిట్టులగాదె! భ , వార్తుడైన

మనుజునకు మీముఖాబ్జద , ర్మనము దేవ!

96

గీ. తాపమునుబాపు బూర్ణసు , భాకరుండు

పాపమునుబాపు దివ్యాప , గావదంబు

తాపమును బాపమును రూపు , మాపనోపు

స్వామి! మిమ్ముభోటి సద్గురు , వరులసేవ.

97

చ. అని విన్నవించిన నిత్యప్రసన్నులైన కరుణావలొకనంబుచే మద్దా

త్రంబునెల్ల మందాకిరసపూరంబునంబోలె బావనంబు గావించుచు

ననన్యసాధారణంబైన వాగ్ధోరణీతరంగిణిచే మదీయహృదయాకా

శంబు నిండించుచు నమ్మహాపురుషుం డిట్లనియె.

98

చ. ఉరుతరమా నభస్థలము , నొక్కమొగిం గబళింపవచ్చు సా

గరములునేడునాం గరయు , గంబుననీది తరింపవచ్చు నీ

ధరణికి లిప్తమాత్రన ప్ర , దక్షిణమై మఱలంగవచ్చు నా

హరిమహిమంబుభోన లవ , మైన నెఱుంగనసాధ్యమేరికిన్.

99

చ. అశనములేక తోయముల , నైననుగ్రోలక వాయుభుక్తిచే

గృతతరదేహులై దళవి , ధేంద్రియముల్ నియమంబుచే నహ

ర్నిశముబిగించి విశ్వము హ , రించి చలింపకనిచ్చినట్టి తా

దృశమునివర్మలొంత వివ , రింపుదురేమొ! హరి ప్రభావమున్.

గీ. తరణియాధారమునఁ గాక , యురుతరాబ్ధి

నోలలాడంగ దక్షత , జాలనట్లు

గురుని యాధారమునఁ గాక , హరిమహత్వ

మరయ దక్షులె? యజగీ , శాదులైన.

101

- క. గురుఁడే ప్రియఁడు జ్ఞాఁడు
గురుఁడే రుద్రుండు సజ్జాఁడు • గురుతరమహీమం
గురుఁడే పరదై వతమగు
గురుపరదై వతములేదు • గుణశాలురకున్. 102
- గీ. రక్తిమీఱ సదాశివా • రంభమగుచు
శంకరాచార్య మధ్యమై • శస్త్రమగుచు
నన్మదాచార్యపర్యంత • మైనయట్టి
గురుపరంపర కెపుడు మ్రొ • క్కుదును మదిని. 103
- క. హరిమహిమఁ దనకుఁ దెల్పెడి
గురునిన్ నరుఁడనుచుఁ దలఁచి • కుంతితభక్తిం
దిరుగు పురుషుశ్రమమెల్లను
గరిశౌచముక్రియ నిరర్థ • కంబగు నధిపా! 104
- వ. అను తొంటి భాగవతసూక్తి ప్రకారంబున గురుస్వామిని పరదైవ
తంబుగా భావించి యాచరింపదగిన గురుగీతాగతంబులైన కొన్ని
సనాతనధర్మంబు లెఱిగింతు నాకర్ణింపుము. 105
- చ. తెలతెలవారలేచి గురు • దేవనివాస దిశాభిముఖ్యుడై
నిలిచి కరంబులందు రమ • ణీయసుమంబుల దోయలించి ని
శ్చలమతిఁ దత్పదాంబురుహ • సన్నిధిఁ గల్పనజేసి భక్తిపెం
పలరంగఁ బూజజేసి సక • లాంగములన్ బ్రణమిల్లగాఁదగున్. 106
- క. అత్యంతనియతిఁ బ్రాతః
కృత్యంబులుదీర్చి దేశి • కేంద్రోక్తవిధిక్
నిత్యజపదీక్ష నడుపుచు
సత్యవ్రతుఁడగుచు నిల్వి • జను నెల్లపుడున్. 107
- సీ. ఆచార్యుతోడ నే • కాసనమందు నుం
డఁగరాదు మునుముందు • నడువరాదు

గురుగుణంబులు లెక్క , గొనరాదు మాటకు

నెదురు జెప్పగరాదు , ముదముతోడ

గర్వోక్తులనరాదు , గుర్వాజ్ఞ లేని య

త్త మొనర్పగరాదు , నవ్వరాదు

పరిహాసింపగరాదు , పదము గన్పడఁ జెంత

గూర్చుండరాదు పె , క్కులనరాదు

గీ. నీడఁ ద్రొక్కంగరాదు , నిందింపరాదు

నిందవినరాదు ద్వేషంబు , నెఱపరాదు

మాత్రతీర్థప్రసాదని , రాశ్యములను

విడువరాదు క శంకల , నడుగరాదు.

108

క. త్వంకారంబునఁ బిల్చుట

హంకృతి మంత్రాదికముల , నండఱతో ని

శృంకం దెల్పుటయను నివి

పంకిలమానసుల తుచ్ఛ , భావములరయన్.

109

గీ. తనదు ధనధాన్యవస్తువా , హనచయుంబు

ముందు గురునకు నుపహార , ముగ నొసంగి

తాను భుజించు సర్వప , దార్థములను

గురుధనంబని మది నెంచి , కుడువవలయు.

110

గీ. గురుముఖంబున నిగమముల్ , కొనలుసాగు

గురుపదంబునఁ దీర్థముల్ , గూడియుండు

గురుతనువు నెల్ల దేవతల్ , గొల్చుచుండ్రు

గురుని నరమాత్రునిగ నెంచఁ , గూడు నొక్కొ.

111

క. పరిపూర్ణ కరుణఁ దనపైఁ

బఱపుచుఁ జనవిచ్చుకొలఁది , భయభక్తులతోఁ

దిరుగవలయు దప్పినచో

గురువుల యాకృతులు శాంత , ఘోరములు సుమా. 112

వ. ఇవ్విధంబున సమాస క్తంబయిన భక్తియోగంబుచే బవిత్రవర్త
నుండవై గురుకరుణయనెడు నొటయం దిమిడియున్న బోధకరవా
లంబు బ్రశస్తంబయిన చిత్తహస్తంబున ధరించి దారాసత్యాది
మోహలతావృత్తంబైన ప్రపంచకారణ్యంబు భేదించి దుస్సాగత్యం
బను వరాతిరేకంబుచే ఘనీభవించిన రాగద్వేషంబులను కుల్యాద్య
యంబు వైరాగ్యతరణిచే సుత్తరించి తాపత్రయంబను నిదాఘోష్మం
బునం గలిగిన సంసరణమార్గాయాసంబు శాంతింప సజ్జనవృక్షంబుల
నీడఁ గటాక్షప్రసారంబులను మందమారుతంబులొలయ విశ్రాంతి
జెందుచు నసహాయశూరుండైన విజ్ఞానమిత్రుండు మార్గదర్శియై
ధైర్యంబుమెఱయ మునుముందు నడుచుచుండఁ గ్రమ్మకమంబునం
జరకాలంబున కనేకప్రయాణంబుల ననంతమూరంబు సతిక్రమింప. 113

గీ. సకలచిత్రంబులకు జన్మ , సదసమగుచు

గగనతలమంటి శిఖరమొ , క్కటి వెలుంగఁ

గుడియెడమలందుఁ బక్షముల్ , గొమరుమిగులఁ

బాదములు రెండు రెండు పా , ర్వములఁ దనర

దాపగు శతాయుష మను భూ , ధరమునీకు. 114

గీ. ఆమహీధర చిత్రంబు , లేమిచెప్ప

నారు ఋతువుల నొక్కటే , తీరుగాగ

మెండుకొనియుండు డెబ్బది , రెండువేల

కొండకాల్వలు శిఖరంబు , నుండి నాద

ములకు దిగుచూడు ప్రళయంబు , మొనయుదాఁక. 115

కం. అలనిర్మలముల సారము

నెలమింగై కొనుచు నెప్పు , డెల్లబ్రాయముత్రో

నలరు తమాలమహీరుహ

ములు ముప్పదిమూడు కోట్లు , బొల్పుగునందున్.

116

కం. ఆ గిరివరమున బళ్ళా

ద్భాగమున ననంతపర్వ • పరిశోభితమై

యోగిరి కాద్యంతంబును

బాగుగ నొక వేణుయప్పి • ప్రాపై యుండున్.

117

గీ. అట్టి కీచకదండంబు • నాశ్రయించి

యూర్ధ్వముఖమై మహాసర్ప • మొకటిగలదు

తత్ఫణారన్ననిచయము • దండదీ పి

శిఖరితలమెల్ల దీపింపఁ • జేయుచుండు.

118

వ. మఱియుం బురోభాగంబున ననంతయోజనవిశాలంబులైన సప్త
ప్రస్థంబులు గలవు. అందు బ్రథమప్రస్థంబున గజాననుండును, ద్వితీ
యంబునఁ జతురాననుండును, తృతీయంబున భర్మాంబరుండును,
చతుర్థంబునఁ జర్మాంబరుండును, బంచమంబునఁ గించిజ్ఞండును,
షష్ఠంబున సర్వజ్ఞండును, సప్తమంబున జగద్గురుండు ననుచక్రవర్తులు
భృత్యామాత్యాది సమస్తపరివారంబులుంగొల్వఁ గొల్పవీర్చి యుం
డును. అందు షష్ఠ సప్తమ ప్రస్థంబుల నాక్రమించి సప్తగవాక్షవిరా
జితంబై రత్నావణంబుననొక్క ప్రాసాదంబు విలసిల్లుచుండు. 119

కం. అలసౌధమునకు డాపల

వలపలనుంగల యుభయగ • వాక్షములందున్

నెలకొని వృద్ధశ్రవుడను

లలితుడఖిలగీతరవము • లన్ వినుచుండన్.

120

సీ. ప్రాగ్భాగమున సథః • పార్శ్వముననొక్క

జాలకం బమరు నా • స్థానమందుఁ

బొదలు రసజ్ఞుడన్ , పురుషుండు వశ్రసా
 శ్రీతపదార్థముల భు , జించుచుండు
 నామీందఁ గల్గు గ , వాక్షయుగ్మమునందు
 గంధజ్ఞుడనెడి భూ , కాంతుఁడుండు
 నతఁడు బ్రహ్మపు , స్పాదికంబులఁ గల్గు
 నెల్లవాసనల గ్ర , హించుచుండు

గీ. నాపయి నెసంగురెండు గ , వాక్షములను
 నధివసించి సుదర్శనుం , డనెడి రాజు
 నీలవీతాది వర్ణ సం , దీప్తమయిన
 చిత్రపటముల నెల్ల నీ , క్షించుచుండు.

121

ఉ. ఆపురుషాల్లిభోగముల , నబ్జర మొప్పుగఁ గాంచిసీవు కే
 లీపరతంత్రతన్ గనక , లేశముఁ గొంకక యాజనంబులన్
 లోపలఁద్రోచి యాతలుపు , లుం బిగియింపుమనంతరంబ ర
 త్నాపణమైనమేడ ప్రతి , హారకవాటము లుద్భటిల్లెడుక.

122

వ. అంత నీప్రాచీనమిత్రునితోడ నాహరిద్వారమార్గంబున సౌభాంత
 రాశంబు ప్రవేశింప, మునుముందు ఘనఘనావృతంబైన వర్షాకాల
 రాత్రియుంబోలె జీణిచిణి నాదంబుతోడ గాఢాంధకారంబు గోచ
 రించు, నయ్యంధకారంబున నిర్భయుండవై కొంతతడవు నడిచితివేని
 యరుణోదయంబునఁ బ్రాగ్దిశాముఖంబునంబోలె ధగద్ధగాటుమానం
 బైన తేజఃపుంజంబు గానవచ్చు, నట్టియెడ నచ్చటి ఘంటానినాదంబు
 లాలకింపుచు నత్యానంద భరితుండవై గమనించు సమయంబున
 సనేకరత్న నిర్మితంబులైన క్రీడామందిరంబులు గోచరించు, నమ్మది
 రంబులం గల్గు భేరికారవంబు లాకర్షింపుచు మునుముందు నడుచు
 చుండ సువర్ణలతావేష్టితంబులైన కసకవృక్షంబులతోడ నుద్యాన
 వనంబులు జూపట్టు. అందలి వైభవంబు లభివర్ణింపుచు నచ్చటి

శంఖరవంబు లాలకింపుచుం జనుచుండు సమయాబున జ్వాలామాలా
కులంబయిన దావానలంబు గోచరించు. నంత నొక్కొక్కయైన చింత
లేక యయ్యనలంబుఁ జొచ్చి ముందునడిచితివేని వలయాకారంబైన
సువర్ణ పీఠమశ్వంబున వజ్రవలయంబును అందు ఇంద్రనీలవలయంబు
నుం గలయొక్క విశాలంబయిన కొల్వుకూటంబు గానవచ్చు. నచ్చటి
మేఘునినాదంబు లాలకించుచు నించుకనేపు విశ్రమించి తేజిచూచిన
యెడల నంతకొటి భానుప్రభాభాన్వరంబైన వలయాకారంబైన వజ్ర
పీఠంబున విన్వల్యతాప్రకాశమానయైన యొక్క దివ్యకాంత, తాళ
మృదంగ వేణువీణాద్యనేక మంగళధ్వను లుల్లసిల్లఁ గొల్పుదీర్చి
యుండు. నమ్మహావైభవంబు గన్నులంగొంచితివేని యనేకజన్మ
సమార్జితంబైన పాపసంచయంబు భస్మంబగు. నంత నమ్మహాదేవికి
స్వాంగసమస్కారం బొచరించి మునుముందు గమనింప నవతీ
హారంబున.

123

సీ. అరయంగఁ బ్రాచీన , మై సూక్ష్మకంటకాం

తముమోపనైన నం , తరములేక

యుతట బరిపూర్ణ , మైనదై యల్లొల

కల్లోలములు లేక , యల్లసిల్లి

తనయందు బ్రహ్మాండ , తతులు బుద్బదభంగి

సంభవస్థితి వినా , శములు జెంద

హానివృద్ధులు బొంద , కచలమై కాంచిన

కొలఁది నంతములేక , కొనలుసాగి

గీ. పలుకులకు రూఢివర్ణింప , నలవిగాక

యద్భుతానంద ముప్పొంగ , నవధియగుచు

నన్యమొక్కటిలేక నిం , డారివట్టి

శాంతినామక జలధి సా , ధూత్యరించు.

124

గీ. ఆజలధిఁ గాంచినంత హా • హా ! యటంచు
 పొమ్మసిలు నీదు మిత్రునిఁ • జూచినీవు
 బాగవత్సంబు నొందియా • వార్ధి నడుమఁ
 గూలితేలుచు నుండువు • గురు లేక.

125

కం. ఈకరణి నెన్నటికి నీక
 రాకయుఁ బోకయును లేక • రమ్యాంబుధిలో
 లోకములు దిశలు కాలము
 లేకయె. క్రిడింతు వసమ • లీలల నెఱుఁడున్

126

సీ అదిగదా ! సనకాదు • లై నయోగులు యోగ
 సిద్ధులై చేరి హ • ర్షిండు నెలపు
 అదిగదా ! కపిలాదు • లై న సాంఖ్యులు నిచా
 రించి శోధించి సా • ధించు పదము
 అదిగదా ! కృష్ణాదు • లై న జ్ఞానులు తపో
 బలముచేఁ బెలియు ని • శ్చల పదంబు
 అదిగదా ! వ్యాసాదు • లై న మహానులు వ్రపం
 చించి సూక్తులఁ బురా • ణించు వస్తు

గీ. వదిగదా ! శ్రుతికన్యక • లాడుచోటు
 అదిగదా ! స్వభూత జ • న్మాలయంబు
 అదిగదా ! భూతములఁగోన • నమరియుండు
 నదిగదా ! నీకు నాకు నై • క్యస్థలంబు.

127

గీ. అట్టి జన్మస్థలముఁ బొంద • నట్టివారి
 బహుళశాస్త్రీయ విజ్ఞాన • భాగ్యమేల ?
 పెటుతిరానంత సామాజ్య • పదవులేల ?
 వెతలకేకాక వట్టి జీ • వితములేల ?

128

ఉ. ఈ సరజన్మమంగు లభి • యింపఁగఁ జాలిన పూర్ణతత్వ వి
జ్ఞానవిలాసమికఁ బెట • జన్మములంగు లభింపనేర దె
యైన దశేంద్రియంబుల వి • హారముఁగట్టి పరాత్పరాను సం
ధాన మొనర్చు పూగుషు లు • దారులు ధీరులు ధాతుజ్ఞీస్థలిన్. 129

వ. అని యానతిచ్చిన మద్గురుస్వామి నిగూఢ విజ్ఞానవాక్కుధానుభవం
బుచే నిర్దుతతాపత్రయజ్వరుండనై, యమ్మహాత్ముని, సంసార
నూపంబున మహారోగంబున కపూర్వధన్వంతరిఁగాఁ దలంచి, కరం
బులు ముకుళించి. 130

కం. శరణాగత జనదురిత

స్ఫురణ హరణ నిపుణ చరణ • బుధవినుతాంతః

కరణా! కరుణాభరణా!

సురుచిరబోధాగ్రగణ్యా! సుబ్రహ్మణ్యా!

131

ఉ. ఎన్నఁడు నిట్టిబోధవిని • యేనియు నుండఁగలేదు వీనులం
గన్నుల నిట్టికోవిదుని • గాంచియునుండఁగలేదు సత్యమే
నెన్నిభవంబు తెత్తినను • నింతటి భాగ్యము నొందఁజాల నా
పన్న శరణ్యా! నన్న బహు • భంగుల సత్కృపనెంచికావరే. 132

క. మోకరుణ ముక్తికాంతకుఁ

బ్రాకటశుద్ధాంతపదము • బ్రహ్మసందా

సోకాంబునిధికి వేలయు

శ్రీకరమును భక్తజనవ • శ్రీకరమనఘా.

133

ఉ. ఎన్నఁగఁ జత్తవృత్తుల క • తీతులటంచు మునీంద్రులెల్ల నా
పన్నగళాయి నబ్జభవుఁ • బన్నగభూషణుఁ బ్రస్తుతింతురా
మన్నసవారికబ్బిన క్ర • మంబుఁ దలంపఁగ నిట్టిసంతతా
సన్నమహాప్రబోధమయ • సాగరలీనతఁగాంచుటంగదా! 134

ఉ. మేదినిఁ గల్గుచర్థముల • మీరలెఱుంగని సూక్ష్మభావమెం
దేదియులేదు వొల్లి జగ • దీశుఁడు శౌరి సురాసురాళినా
సాననజేసి దుగ్ధమయ • సాగరమందు సుధారసాదికో
త్పాదనజేసెనంచు బహు • ధావచియించుఁ బురాణరాజముల్. 135

గీ. మధురమగునిట్టి ఊరబ్బి • మధనకథను
బూర్వ యోగీశ్వరులకు మె • ప్పలుఘటించు
నాంతర్థాంబు గలదందు • రార్యజనులు
తెలియఁబాత్రుఁడనేని బో • ధింపుఁడనఘ! 136

వ. అని విన్నవింప సుప్రసన్నుంబైన ముఖారవిందంబున మందహాసవికా
సంబు దళుకొత్తఁ గృపారసాయ త్తబయిన చిత్తంబున నమ్మక
త్తుండు నా వరకథా విధానంబు దెలియ నిట్లనియె. 137

గీ. కలశ పాథోధి మధన మొ • క్కటియెకాదు
జగతిఁగల్గిన చారిత్ర • జాలమెల్లఁ
బ్రకృతి మోహవృతులకొక్క • భంగిఁదోఁచుఁ
బరమయోగుల కింకొక్క • పగిడిఁదోఁచు. 138

ఉ. తామసదృష్టికిం జనక • దారసుతాతనుజానుజానినా
నామయమా జగంబు, మన • నంబున మాసికి నొక్కయూత్త
పైమది దోఁచుభంగి వివి • ధాది పురాణ చరిత్రలంతరా
రామకథావిధానవివ • రంబుగ మాటును యోగి కన్నఁడుక. 139

గీ. అందు ఊరబ్బిమధన మ • త్యంతసరస
మమితగూఢార్థ మాత్మబో • ధై కమాప
మగుచు విలసిల్లు దానియ • థార్థమెల్ల.
దెలియ వివరింతువినుము ని • శ్చలతనెలయ. 140

సీ. బహుకాలమాదిగాఁ • బ్రకృతి వేశ్యాలోలుఁ
డై జీవదశఁ జెంది • యశివమైన

సంసార మొనరించు , జగదీశుడగుభర్త
గతికిఁ జింతిలి కుల , కాంతయైన
మోక్షలక్ష్మీ గడంగి ముయ్యేఱు లొకచోటఁ
గలిసిన విపులసా , గరముసందుఁ
బడిపోవ నది మొదల్ , పడఁతిజాడ యొకింతఁ
గనలేక యతఁడు దుః , ఖంబుజేంది

గీ. సత్యమగు నొక్క యాప్తనూ , చనముచేత
సతియొనర్చిన సాహస , స్థితి నెఱింగి
యుద్ధరింపఁగఁ దలచి స , మిదమైన
యూహనూహించె సదుచాయ , మొకటిజేయ.

141

స్తీ. కామాదిదైత్యవ న , గ్రము జూపునట్టి వి
క్రమమున కోడిదూ , రస్థమైన
శమదమాచిసుపర్వ , సంఘంబు రావించి
రెండు సేవలకు మై , త్రిని ఘటించి
గురువాక్యమనెడి మం , దరగిరిఁ దెప్పించి
యలత్రికూటమను ట్టి , రాధి నడుమఁ
బాలుపొంద నిడిమనో , బుద్ధ్యాత్మకంబైన
యాదిశేషుని గొండ , నంటఁజుట్టి

గీ. వృత్తులనియెడు శిరములు , వేయిగల్గు
మనసనుభణంబుఁ గామాది , దనుజులకును
మొలసియేకాగ్రమగు బుద్ధి , యనెడిపుచ్చ
భాగముశమాదిదేవతా , వళికొసంగి.

142

కం. ఘనతర దీక్షన్ వారలు

మానసనిధిధ్యాసలనెడు , మథనము చేయక

మునుదాను తటస్థుండై

కనుగొనుచుండంగఁ గొంత , కాలంబునకున్.

113

మ. తొలుతఁ బ్రాకృతలీలనున్న తఱినా , తుస్కభూ సంధించుచుం
గలయం దన్నలరింపఁజాలి ఘనరా , గద్వేష సంపూర్తిచే
లలితంబైన ప్రపంచకంబిపుడు గీ , లాజాల మొప్పన్ హలా .
హలమైతోచెను దాని జూడఁగ నన . హ్యంబయ్యె నప్పట్టన్. 141

గీ. అట్టి హాలాహలంబును , బట్టలేక

ప్రకృతిపురుషుల ద్వంద్వభా , వంబుకలిమి

శబళితంబైన యజ్ఞాని , సంఘమనెడి

యీశ్వరునకు సమర్పించె , నిరవుమీఱ

145

వ. అంత నిహముత్రార్థఫలభోగ నిరాంగబను కల్పభూరుహంబు జనించి
యాచ్ఛాదైన్యంబు శూన్యంబుఁ గావించె. నాత్మానాత్మప్రబోధంబను
పూర్ణచంద్రిం దుదయించి యజ్ఞానాంధకారకలు నిరాకారంబుఁ
జేసె. సర్వారంభోపసత్తియను కామధేను వృద్ధినించి చిత్తవిశ్రాంతి
యను కీరపూరుంబు నపారంబుగా నొసంగె. శుద్ధసత్త్వంబను సుధా
కలశంబు సముత్పన్నంబైన గుణత్రయంబను జరామరణభయంబు
నివారణంబు గావించె. సర్వబంధపముక్తియను శ్రీమహాలక్ష్మీ
యవతరించి కించిద్జ్ఞత్వంబను బహుజన్మదారిన్యంబు నిర్మూ
లంబుజేసె. “నహంబ్రహ్మస్మి”యను నైరావతంబు జనించి దేహ
హంకారమను మాయాగజంబు నదృశ్యంబుఁ గావించె. ము
గ్ధీరత్వమను ముచ్చైశ్రవమున్నవించి నిర్భయమ్ముగాఁ జరిభ్రమిం
సాగె. సర్వబ్రహ్మకారవృత్తులను నప్పరోజనంబులు జనించి యంత
రంగంబున నభంగంబుగా నృత్యంబు నేయందొడంగె. నిట్టిమహో
త్సవసమయంబున దృటస్థుండైన విష్ణుడు మోక్షలక్ష్మీనిఁ తన
శుద్ధసత్త్వంబను సుధారసంబుఁ జాతుర్యంబుతోడఁ గామకోధా

రాక్షసాంశయుక్తుల వంచిచి శమదమాది దేవతాంశసమన్వితుల
కొనంగినం గోపించి దురాత్ములయిన రాక్షసలక్షణులు దేవతా
స్వరూపులైన పరమసాధువుల సకారణంబు బాధించుచుండుట
నేటికిని సహజంబై పునర్జన్మించుచుండె.
146

కం. వ్యధనణఁచు నాసుధాంబుధి
మథనకథన్ వెలయుతత్వ , మార్గమునీకున్
గథనమొనర్చితి దీనన్
నిధనభయంబుడుగు భక్త , నివహంబునకున్.
147

గీ. ఇంకఁ ద్రిపురాసురులు నిరా , తంకశౌర్య
గరిమ వెలయంగ విబుధలో , కంబుఁ బఱపు
వెతలఁ గనుఁగొని భీకరా , కృతిని వారి
రుద్ధుఁడు హరించు తెఱఁగు వా , కుత్తు వినుము.
148

గీ. కలదిలేనట్లు లేనిది , కలిగినట్లు
గానఁబడఁజేయు పెనుమాయ , గల్గువాఁడు
ఎట్టివారి కజేయుడై , నట్టివాఁడు
ఘనతరాజానమను పేరఁ , గలఁడు మయుఁడు.
149

కం. ఆమయుఁడు బంధుజనహిత
కాముడై స్థూలసూక్ష్మ , కారణములనం
గామొనయు మూఁడు పురములు
భూమిన్ విహరింపఁజాలు , పోల్కిస్సజంచెన్.
150

కం. బాగుగ నాత్మీపురంబుల
రాగ ద్వేషాదిదుష్ట , రాక్షసతలికిం
ద్యాగమునేయఁగ వారను
రాగమునఁ జరించిరా వు , రంబులతోడన్.
151

శ్రీ. కనుదోయి గనుగొన్న , కాంతామణుల నెల్ల
జెఱపటి వెలలపాల్ , జేసె నొకడు
తనవారి కపకార , మొసరించె నితడంచు
బివిభవి వెదకి వే , ధించె నొకడు
అవని నింపె నవ , స్తువులెల్ల దెప్పించి
తన కగ్గముగఁ జేసి , కొనె నొకడు
తనకోర్కెలకు విఘ్న , మొసరించె వీడంచు
గ్రోధించి యుదధిలో , గూల్చెనొకడు

శ్రీ. ఒరుడు దనసాటిగాడని , మురిసె నొకడు
'పరులకల్కికి నోర్వక , యొడలెనొకడు
పరధన మడంచుకొని దుఃఖ , పఱచె నొకడు
పలువిధంబుల నెగసిరి , పలువురపుడు.

152

ఉ. ఈగతిఁగిందు మీఁదెఱుగ , కెంతయుఁ గ్రోవునదూలుచున్నహా
భాగునిఁ బంచవింశుడను , వాసపుని భవరూపఘోరకా
రాగతుఁజేసి యవ్వీధుని , రాణిని వృత్తిని జంటఁబాసినా
వాగతులం గలంచె భట , నాథుల నెచ్చట నిల్వసీయకన్.

153

క. ఆదైత్యులొనర్చెడు చెడు
చైదములకుఁ గలఁగి పోలఁగి , శమదమముఖన
ర్యాదిత్యవికరమత్తటి
భేదమునఁ గ్రమక్రమముగఁ , గృశియించెనొగిన్.

154

చ. ఇట్లు కంఠగతప్రాణులై తేజులు దప్పియున్న దేవతాసేకంబు నిజ
స్వామికిం గల్గిన మహోపద్రవమునకుం దల్లడిల్లుచు నివ్వధంబునఁ
బులిండు బొడంగు.

155

శ్రీ. అభలంబు దన్నగా , పరయఁగల్గినవాఁడు
సేపు సేవకుఁడేద , పరశుఁడయ్యె

కమలజాండములెల్ల , గల్లగాఁ గనువాఁడు

ధనధాన్యముల కుబ్బి , తాండవించె.

బరమసాధ్వినీ వృత్తి , పత్నిగాఁ గలవాఁడు

వేశ్యయైన ప్రవృత్తి , నెంటనంటె

సంతతానంద భా , స్వరశీలుడగువాఁడు

బహుళదుఃఖాబ్ధిలో , బడి మునింగె

గీ. తానుతానై మెలంగెడు , తాత్పర్యకుండు

తన్నెఱుంగక భ్రాంతుడై , తల్లడిల్లె

నయ్యయో ! యెట్టి దుష్కార , మరుగుదెంచె

గతలు కడతేటి యెన్నఁడీ , వెతలు దీలు.

156

చం. తన కనుకూలయై నెనరు , దప్పక తన్నలరించు ధర్మస

త్నిని నెడఁబాపి రోవెలది , తీపుల పాలుగఁజేసి దానిచే

దన విభవంబు నెల్ల బహు , ధానశియింపగఁ జేయుచున్నయా

దనుజుల మాయఁదూలి తనుఁదానయెఱుంగఁడు మోసమయ్యయో.

ఉ. మత్తిలిమేచు క్రొవ్వనెడ , మద్యముఁ గుత్తుకబంటి ద్రాగియు

స్మృతతఁజెంది వృశ్చికము , దాఁకి పిశాచము సోఁకి చీకటిం

గత్తెరబోనులో దగిలి , క్కాళ్లును జేతులు దన్నుకొంచుఁబె

దత్తముందు వానరుని , ధంబునఁజిక్కిన ధీశుడక్కటా! 158

సీ. శ్రుతిశిఖావళులచే , నుతియింపఁబడువాఁడు

పొడఁగాంచు నరులెల్ల , బొగడసాగె

జగదేకనాథుడై , శాసింపఁదగువాఁడు

పరులయాజులకులో , బడి యడంగె

సమృతమయాహార , మారగించెడువాఁడు

నీరసాన్నముల సం , తృప్తుడయ్యె

జగదతీతమహోచ్చ , సౌధంబుగలవాడె

కారాగృహమునందు , గలుగఁ జూచె

గీ. జెల్లరే! క్రూరదైతేయు , తెల్లరేగ

స్ఫటికనిర్మల సంకాశు , సముద్రశేఖర

గట్టిగట్టిగ నిట్టియి , కట్టుబెట్టు

చుండిరీవంతదెగుకాల , మూడునొకట

వ. అని నిర్జరాసీకంబు శోకాతిరేకంబున వ్యాకులరాముని

కాలంబు జుతించుచుండ నెట్టకేటము దివ్యరదానమ్రాన

గమనకాలంబు సమీపింప సంత విధిచేరణంబు

సీ. జ్వలదఖండాకార , సచ్చిదానందంబు

తలనున్న స్వర్లోక , తటినిగాఁ

బ్రహ్మనుభూతిచే , బ్రహ్మేణమగు మనో

రేఖ చెంగటిచంద్ర , రేఖగాఁ

శృంగాటకమునందు , శృంగారముగ వెల్లు

నలపరంజ్యోతి నే , త్రాగిగాఁ

నఖిలప్రపంచంబు , ననుభవించెడు నింద్ర

యములైదు పంచాస , నములుగాఁ

గీ. దనమహాభూతినిట్లు గు , ప్రముగ్ధజేసి

యవని మహానీయగురులీల , నవతరించి

నట్టి యాదిశివుండు బో , ధాట్టహాస

నలితుండై యొక్కచోట నా , తూత్కరించె.

క. ఆ హరునిజూచి దైత్య

ప్రహంబులు తలలు వంచి , యుద్ధతభీతిన్

దేహములు గడువడంకఁగ

హాహధ్వనులెసఁగ మూర్ఛ , సందిరి పెలుచన్.

ఉ. అంతట నీయుదంతమును • సంతయెఱింగి శమాదిదేవతా
సంతతి సంతసంబాదవ • శాంతభయంకరుడైన శంకరుం
జెంతఁ గనుంగొనన్ మొదటి • చింతలడంగి వికాసమొప్పు న
త్యంతవినీతి భక్తిరస • తత్పరతన్ నుతియించిగతిన్. 163

స్త్రీ. సకలమూర్తులను న • రక్షభంగి వెలయుట
చే మహానటసంజ్ఞ • చెలఁగెనీకుఁ
ద్రిగణముల్ నీచేత • దీపించుటనుజేసి
యరసి త్రిశూలాంకుఁ • డండ్రు నిన్నుఁ
బూర్ణానుభూతిచే • భువనముల్ హరియింతు
వటుగాన హరనామ • మలరెసీకు
సర్వరూపములచే • సర్వంబుఁ దెలియుదు
వటుతొట సర్వజ్ఞుఁ • డండ్రు నిన్ను

గీ. ఆవరణలేక యుంటది • గంబరుడవు
తుదిని బొందకయుంట న్ను • త్యంజయుడవు
గాన కేవలశివమూర్తి • వైన నిన్ను
జెప్పఁదగుదుమె! ద్విసహస్ర • జిహ్వలున్న. 164

ఉ. దేవ! మహానుభావ! భవ • దీమకటాక్షము సోకకుంటనీ
దావమహోజ్జ్వలుల్ త్రిపుర • దానవులందఱు గుంపుగూడిమా
దైవతసార్వభౌముని ని • తాంతవిషాదము పాలుజేసి మ
మ్మివగనిల్వనీక కృశి • యింపగఁజేసిరి గాసివెట్టుచున్. 165

ఉ. కావున ఘోరదానవుల • గల్గిషచిత్తుల రూపుమాపి మా
దేవుని సత్యసంధుని ను • ధీనిలయుం జెఱనుండిబాపి మా
దేవిని వృత్తి రాణికి న • ధీనునిఁజేసి సమస్తహుఃఖముల్
బోవ ననుగ్రహింపుమిదె • మ్రొక్కెద మోయణిమాదిసిద్ధిదా! 166

వ. అని దీనభావమునం బ్రార్థించు సురనికరంబు ననుగ్రహింపఁ దలం
యమ్మహామహిమం సమరసన్నాహం బొనర్చు సమయంబున. 167

సీ. వివిధాంగములతోడ , వెలసి పార్థివమైన

యంగంబు విపులశ , తాంగమయ్యె

నారథంబునకుఁ బా , ల్పగు సూర్యచంద్ర స్వ

రంబులు మహితచ , క్రంబులయ్యె

నతిశీఘ్రగతితోడ , నరుడెంచు వేదవా

క్యంబులు జవతురం , గంబులయ్యె

విశ్వసృష్టికిమూల , బీజమై రెండవ

ధాతనాడగు బుద్ధి , సూతుడయ్యె

గీ. సారచిత్సాగరంబు తూ , ణీరమయ్యె

నట్టి తూణీరమున నుండి , యసమ్మమైన

“తత్త్వమసి” యను హరిశర , ధారనాట

త్రిపురదైత్యులు గూలి రొ , క్కపరిగాఁగ. 168

కం. ఇదిత్రి పురాసురవరకథ

నుదయించిన తత్త్వసార , మొప్పగదీనిన్

మదిభావించి గ్రహించిన

మొదలిటి రాక్షసులబాధ , మొనయదువత్సా ! 169

వ. ఇంకఁ గాళీయమర్దన ప్రకారంబు జెప్పెద నాకర్ణింపుము. 170

సీ. వివిధ వృత్తులతోడ , వెలసిన చిత్తంబు

బహు ముఖంబులతోడి , పడగఁగాఁగ

స్ఫురిత రాగద్వేష , ములు ద్విజిహ్వలుగాఁగఁ

గామాది గుణములు , కనులుగాఁగ

నుదయదీర్ఘసూయ , లుగ్రదంష్ట్రలుగాఁగ

నింద్రియగతులు పూ , త్కృతులుగాఁగ

విలసితత్రిపుటలు , విషకోశములుగాఁగ

సహజవశా మఱపుని , పంబుగాఁగ

గీ. నలయహంకృతి దీర్ఘదే , హంబుగాఁగఁ

గర్భగతులు నిగూఢాంధ్రే , గతులుగాఁగ

సరవి నిచ్చయనిచ్చయు , సతులుగాఁగఁ

గలఁడు జీవాత్ముడను నొక్క , కాళియుండు.

171

క. ఆకాళియుండు తనువసు

నాకాళిందీహ్రదమ్ము , నందుండి నిజ

ప్రాకట విషపూరముచే

నాకులతం బొందఁజేసె , నా మడుఁ గెల్లన్.

172

గీ. ఆమడుఁగు డాసినంత నే , ప్రాణియైన

ఘోరమైనట్టి తద్విషా , సారకలన

నాత్మవిస్మృతిజెంది య , నంతతాప

బాధలను సామ్మసిలుట స్వ , భావమయ్యె.

173

శా. ఆ లోకాపదఁగాంచి జాలివడి లో , కానుగ్రహయత్తతన్

లీలామానుష విగ్రహుండనఁగ ట్లో , ణింబుట్టి యోగీంద్ర హృ

ల్లోలుండొ గురు వాసుదేవుఁడు మహా , ద్యోగంబు వాటిల్లఁద

త్కాళిందీనదిఁ జొచ్చి బోధమథనో , త్కంపంబు గల్గింపగన్. 174

మ. చిరకాలంబున నుండి యమ్మడుఁగు లో , సీమన్ సుషుప్తిక్రియా

పరతన్ నెక్కొనియున్న కాళియుఁడు శుం , భన్మంధరప్రక్రియన్

హరిసమ్మర్దముఁ జేయమేల్కొని మహా , నాదంబుతో లేచి యా

సరసీగర్భమునుండి వెల్వడియె నా , ష్పర్యంబవార్యంబుగన్. 175

కం. వెలువడిన భుజగపుంగవు

తలనెక్కి తదీయపుచ్చ , తల మొకచేతన్

మెలివెట్టి పట్టిహరి ని

సులముగ నర్తనముసేయఁ , దొడఁగెన్ వడిగన్.

సీ. నిగమచతుష్టయా , నీతవా కత్వా

వివృతితోఁ గొంత తాం , డవ మొనర్చి

వివిధోపనిషదుక్త , విషయబోధన కళా

శక్తితోఁ గొంత లా , స్వంబు సల్పి

తతభాగవతసూక్తి , గతరహస్యాఖ్యాన

ధాటితోఁ గొంతనృ , త్వంబుజేసి

బహుసనాతనయోగి , వరసంప్రదాయల

క్ష్యములతోఁ గొంతనా , ట్వంబు బొనర్చి

గీ. శతశిరంబులు నొకమాటు , జదియఁ ద్రొక్కి

సహజవిషమెల్లఁ గ్రక్కించి , చలమడంచి

కూర్చదశఁ శాపి శాంతి వి , స్థారుజేసి

యద్వయానందవారాశి , కంపె నతని.

క. ఇది కాళీయ విమర్దన

విదితరసాయనము దీని , వెలయఁగఁ గొనినన్

సదమదమగు దురహంకృతి

మదసర్వోపద్రవంబు , మహిభక్తులకున్.

ఉ. ఈధరణీస్థలిన్ వెలయు , నెల్లపురాణములందు సన్మునుల్

బోధయొనర్చు గాథలకుఁ , బొందుగనీగతి నంతర్ధాముల్

మాధవపాదపద్మ లస , మానసమంజస భక్తియోగ సం

శోధిత చిత్తులె న సర , సుల్ మదినిల్పి చరింతు రర్భకా !

వ. అని యానతిచ్చు సమ్మహాత్ముని హృదయసాగరమునుండి మట్టి

నెట్టి వాగ్రత్నంబులు బయలుదేలునో యని యాదరాయత చిత్తు

డనై యుండు నవసరంబున.

చం. ఘనతర రాజయోగుల య • ఖండ సమాధులయందు, దీక్షద
ర్శకుడగు చిత్త్రభాకరుడు, బ్రహ్మ సముద్రమునందు నీగతిన్
మునుగునటంచు వెల్పుగతి, ముజ్జగముల్ వెలిగించుచుండునా
దినకనుడ స్థమించె నతి • ధీ రతనయ్యపరాంబురాశిలోన్. 181

ప. అంత మన్గురుస్వామి సాయంకాల విధానంబు నెరవేర్ప నుత్సుకత్వం
బుతో లేచి జపనికేతనాభ్యంతరంబు బ్రవేశించి యపార పరమా
నంద సారావార విహారంబులఁ గొంతకాలంబు గడిపి మఱునాటి
యరుణోదయంబున లేచి గురుపరంపరాభి వందనంబుఁ గావించి
స్నానసంధ్యాద్యనుష్ఠానంబులు నిర్వర్తించి సస్మితావలోకనంబుల
నన్నవోకించి యిట్లనియె. 282

చ. నరుల విమోహబుద్ధిఁ బడు • నాలుజగంబులు సర్వదేవతా
పురములు సర్వదేవతలు • బోల్పుఁ బరోక్షమునక వసింతురం
చరుదుగఁ జూచుచుందు రది • యంతయుఁ జక్కనిత్రోవగాదు స
త్పురుషులు గాంచుమార్గముఁ బ్రామోదమునక వివరింతుఁబుత్రకా!

చి. స్థావరజంగమాత్మమగు • సర్వమునుం దనయందుఁగల్గి మా
యావశతన్ బహిర్లసిత • మై యెఱుఁగంబడుచుండుఁ బూర్ణని
ద్రావసరంబునందుఁ దన • యందునఁ దోచిన స్వప్నలీలమో
హవిలవృత్తి బాహ్యగత • మై తెలియంబడు పోల్కిచర్చకా! 184

కం. తన తనువున సర్వముగల

దన మనమున రూఢి • నెఱిఁగి యఖిలాత్మకుడై

హం మనుజుఁడు త్రమోత్తముఁ

దని శ్రుతులు వచించునిదియ • ధార్థమువత్సా! 185

ప. అది యెట్లంటివేసి వినుము మూలాధారంబు మొదలు సహస్రారంబు
వఱకు నూర్ధ్వలోకంబు లేడునుం బ్రకాశింపుచుండు నందు మూలాధా

రంబు భూలోకంబును, స్వాధిష్ఠాంబు భువర్లోకంబును, మణిపూ-
రంబు సువర్లోకంబును, అనాహతంబు మహర్లోకంబును, విశుద్ధంబు
జనలోకంబును, ఆజ్ఞేయంబు తపోలోకంబును, సహస్రారంబు సత్య
లోకంబునుగా నెఱుంగవలయు. 186

సీ. తప్తకాంచన వర్ణ , దీప్త మహాకాశ
మధ్యమందొక్క ప , ద్ధంబు దనరు
నాపద్మమున వాది , సాంతవర్ణంబుల
రమ్యంబులగు చతు , ర్దశము లమరు
నా దళంబుల నిల్చి , నట్టి హేమ స్తంభ
ముల దివ్యమంటపం , బలరుచుండు
నా మంటపమునఁ బా , శాంకుశమోదక
దంతభూషిత హస్త , కాంతుండగుచు

గీ. వల్లభాలక్ష్మీ వామ పా , ర్శ్వమునఁ గులుకఁ
గంధభోక్తృత్వము నివృత్తి , కళయుఁగలిగి
యలక్రియాశక్తితో వినా , యకుండు వెలయు
నిదియె భూతత్వమాధార , మిదియె వత్స ! 187

సీ. రక్తోత్పల ప్రభా , రాజితంబగు విశా
లాంబరమ్మున బాది , లాంతవర్ణ
ములవెల్లు పట్పత్ర , ములుగల్గు కమలంబు
దనరారు దాని ప , డ్దశములందు
పద్మరాగ స్తంభ , భరితమై మహనీయ
పుష్పకంబాకటి సార , పుగఁ జెలంగు
తన్మధ్యమున శార , దాయుక్తుడై కమం
డలు వరాభయమాలి , కలఁ దనర్చి

[7]

గీ. భుజములమరంగ పడ్రస • భోక్తయగుచు
శక్తి యిచ్చయుఁ గళబ్రతి • ప్తయును గలిగి
ధాత వెలుఁగొందు నిది జల • తత్వమనఁగ
మఱి యధిష్ఠానమన వచి • పఁదగుఁ బుత్ర!

188

సీ. కరి కాపరాగ • వర్ణాంబరంబున
డాదిఘాంతాక్షర • వ్యాప్తములగు
దశదళంబులతోడ • దనరు నీరజమందు
దళమున కొక్కటై • కళలు జమ్ము
గారుత్మత స్తంభ • గణముతో విలసిల్లి
డంబుమీఁజెడి విమా • నంబు నందు
శంఖచక్రగదాబ్జ • సహితచతుర్బాహుఁ
డగుచు వక్షమున క్షీ • రాభిశయ్య

గీ. వన్నెమీఱంగ రూపాను • భవము గలిగి
జ్ఞానశక్తియు విద్యాక • శాచుమోద
ముల్లసిల్లంగ వై కుంఠు • డుండునిదియె
యనలతత్వంబు మణిపూర • మనఁగవత్స!

189

సీ. సాందశరచ్చంద్ర • చంద్రికోజ్జ్వలపుష్క-
రాంతరమ్మున కాది • రాంతబీజ
విశదంబులై న ద్వా • దశదళంబులతోడ
విలసిల్లు పికచార • విందమందు
స్ఫటికమయద్వాద • శ స్తంభముల నొప్పు
మంటపంబున నుమా • మహిళతోడఁ
బరశుమృగాభయ • వరసమన్వితచతు
ర్బాహుఁడై స్పృశ్యు • భవముగలిగి.

గీ. శాంతికళతోడ మఱి యాది , శక్తితోడ
 గూడి చర్మాంబరుండు త్రై , గుణ్యహరుఁడు
 హరుఁడు వసియించు నిది య , నాహతమనంగ
 వాయుతత్వంబనంగ నే , ర్పడియె బుత్ర!

సీ. ఇందివరశ్యామ , సుందరాభమునందు
 షోడశస్వరపరి , శోభితంబు
 లగు షోడశ దళంబు , లమరంగ రుచిరమై
 రాజిల్లు విపుల స , రోజమందు
 హరినీలరత్న ర , మ్యస్తంభములతోడఁ
 జకచకలీను పు , వృకమునందు
 అంకుశ పాశవ , రాభయ కోదండ
 శరయుక్తభుజ చతు , ప్తయము దనరఁ

గీ. బత్ని చిచ్ఛక్తిగాఁగ శ , బ్రహ్మబోధ
 సహితుఁడై పరశక్తియు , శాంత్యతీత
 కలయువెలుఁ గొంద జీవాత్ము , డలరు నిదియె
 తగువిశుద్ధంబు నాకాశ , తత్వమనఁగ.

గీ. మహిత మాణిక్య వర్ణాభ , మధ్యమందు
 హక్షవర్ణాధ్య పత్రద్వ , యాంబుజమునఁ
 దగు పరంజ్యోతిః కళయు జ , చ్ఛక్తిగలిగి
 వెలుఁగు పరమాత్ముఁ డాజ్ఞేయ , వీరమిదియె.

సీ. భానుకోటి ప్రభా , భాసురంబగు మహా
 కాశవిధిని సుప్ర , కాశమైన
 దళసహస్రమునందు , లలితపంచాశద
 క్షరపంక్తులిర్వది , వరుసలొప్పు

జలజవీరిని సహ • స్ర స్తంభములతోడఁ

గాంచిన కొలఁది న • ఖండమగుచు

మహనీయమైన వి • మాన్యమధ్యమునందు

శాంతసంశుద్ధితే • జంబుతోడఁ

గీ. బ్రబలి శుక్లాంబరములు క • ల్పతరుకుసుమ

మాలికలు జందనంబు కెం • గేలనొకట

జానముద్రయు వెల్గొండ • సద్గురుండు

దనరు నిదియె సహస్రార • మనఁగవత్స !

193

క. సప్తభువనంబులనఁగను

సప్తసరోజములు సప్త • చక్రములనఁగా

గుప్తారవేళలివియని

యాపులకుం బల్కుదురు స • మాహితబుద్ధిన్.

194

ఉ. ఈ భువనంబు లేడు బర • మేశ్వరుడైన చిదాత్మలోన మ

స్తేభమహోదరంబున ర • హింబారలాడెను వెల్గకాయలై

శోభిలుచుండు నాప్రభునిఁ • జూడఁగ యోగులుదక్క మోహమ

ర్లోభమదాంధులెట్లు? తమ • లోఁ గనఁ జాలుదురెన్ని బాములన్.

సీ. ఊరమైన మేను శా • శ్వతమెన్నఁటికిఁగాదు

శాశ్వతాత్మనకు నా • శంబులేదు

ఏ పరాత్పరవస్తు • వీ చరాచరమెల్ల

వ్యాపించె నదియె ని • త్యంబుసుమ్ము

ఆయవ్యయాత్మకు • నంతంబు గల్గింపఁ

గా నెవ్వరికిని శ • క్యంబుగాదు

అప్రమేయంబు ని • త్యంబు నవ్యయమైన

యాత్మకు స్థూలదే • హంబువలన

గీ. జగనమరణాద్యవస్థలు , సంభవించి

నట్లు దోచునుగాని స . త్యముగలేవు

గాన సంశయముడిగి ది , వ్యానుభూతి

సమ్మదమునింపు మోహపా . శమును ద్రెంపు.

196

చం. సకల నిజాంగ సఙ్ఖముల , సాంద్రత నిడిన యీ పరాత్మనే

యొక్కడు మహాద్భుతంబనుచు , నుద్ధతిమోక్షగఁ జూచుచుండు వే

టొక్కడు విచిత్రతంబలుకు , నొక్కడు వింతగ నాలకించు నీ

వికలజనుల్ గనుంగొనియు , వింతగఁ బల్కియు నాలకించితా

మకట ! పరోక్షులై చెడుదు , రా హరిమాయప్రభావమెట్టిదో !

ఉ. ఏనరుఁడాత్మతృప్తివహి , యించుచు దాను తనందపూర్ణమో

దానుభవప్రకాశుఁడగు , నాతనికి విధియెందులేదు లో

కానుగుణ ప్రవర్తన నొ , కప్పుడు జేయ ఫలంబు లేదు దా

మానసఘంబులేదు సుర , మర్త్యుల వాంఛయులేదు వానికిన్. 198

చం. అమృతముఁ గొన్నవాని కిత , రాన్నములింతయుఁ బ్రీతిగాని చం

దమున మహామహున్ముని గ , నిస్తవదూరునిఁ జిన్నయాత్ముని

బ్రమదముమోక్ష గాంచుచు న , సారసుఖంబునఁ జొక్కచున్నయా

సమరసభావతృప్తుల క , సారసుఖంబు రుచింపనేర్చునే.

199

సీ. మరుమరీచికలలో , దిరుగులాడెడువాని

కెంతటి తనుతాప , శాంతికలదో !

స్వస్థలబ్ధములై స , వడసాహారముల్

దినువాని కెంతటి , తృప్తిగలదో !

అకాశకుసుమంబు , నవతంసముగజేయు

నరుని పశాళికి నెంత , యొకపుగలదో

శుక్తిలో భ్రాంతితో , జూడఁదోచిన రూప్య

ముస నెంత యుపయోగ , ఘనతగలదో !

గీ. తటచిహ్నాచినఁ బ్రకృతి యం . తటిదె గాని

యెంత నమ్మించినను సత్య . మింత లేదు

జలమునంటని జలజనీ . దళమునోలె

నంటకుండిన నిను శోక . మంటదెపుడు.

200

చ. ఇరవగు నాత్మతత్వము త . దేకమతిం జరియించు సంయమి

శ్వరులకుఁ జేరువై కడున . పారభవాంబుధిమగ్నులైన పా

మరులకు దూరమై యలరు; . మాధవపాదసరోజముల్ మన

స్పృశిని నిల్పినన్ వెడలఁ . సాగుఁ బ్రమోదరసప్రవాహముల్ .201

సీ. గగనవీధిని నెంత . కాలంబు నారాచ

మతిశీఘ్రగతితోడ . సరుగుచున్న

నరిగినకొలఁది న . నంతమై కడముట్టఁ

దరముగానట్టి యం . బరము పసిది

బాహ్యంతరంబులఁ . బరిపూర్ణమై నిరం

తరమైన యయ్యాత్మ . తత్వమందు

శరవేగమున మాన . సం బెంత బాటినఁ

గడలకుండియు దానిఁ . గడచి యుండు

గీ. కర్ణములులేక వినుచుండుఁ . గనులులేక

కాంచుచుండును మఱి చేయి . కాలులేక

కొనుచు నడుచుచు నుండు ని . ర్గుణము నయ్య

సగుణమైయుండు హరివిలా . సంబు వత్స!

202

సీ. మనసుచే సకలంబు . మననంబు జేయించు

మనసునకెఱుంగ గ . మ్యంబుగాదు

పల్కులన్నియురూఢిఁ . బల్కించుచుండు న

ప్పలుకుల కందంగ . నలవిగాదు

చూపుల విశ్వంబు , జూడ దక్షతనిచ్చు

జూపుల నొక్కింత , జూడబడదు

సర్వేంద్రియంబుల స . ర్వంబు మెఱయించు

నందు దేనికి విష . యంబుగాదు

గీ. మానసాదీంద్రియంబుల , మలఁచి కట్టి

మానము ధరింపఁ బరిపూర్ణ , మహిమనొందు

సహహ! యీపూర్ణ తత్వంబు , ననుభవింప

స్వల్పతరమైన యింద్రియ . సమితి వశమె.

203

గీ. నింగి నొఱయుచు మిగుల ను , పొంగుచుండు

జలధిపూరంబు దొరువులు , సైఁచనట్లు

సకలవిభుఁడైన హరివిలా . సము భరింప

మానసాదుల కిసుమంత , మహిమగలదె.

2

చ. అనయము నిర్వికారమగు , నా పరిపూర్ణమునందు లేనిదే

మనసన నుద్భవించి పటు , మాయనటించుచు స్వప్నముం జగ

బును బహువేదశాస్త్రముల , పూర్వపు విద్యలు వాదభేదము

గనఁబడఁజేసి చేసి మఱ . లన్ ముకుళింపఁగఁజేయు వింతగన్.

శా. వాసిన్నించిన సూత్రధారుఁడు మహా , ప్రాథిన్ జ్వలత్పట్టణ

ప్రాసాదాలయసుందరీ మృగఖగా , రణ్యాది చిత్రాకృతి

వ్యాసక్తంబగు పెద్దెనన్ ముణుచుచో , య్యో విఘ్నచు నా

ల్లాసంబున్ నెఱయించుచుండుగతిఁ జ . తంబిట్లు న ర్తించెడున్

క. ముకుళింపఁగ నణవిధమై

వికసింప నజాండకోటి , పిస్తారంబై

సకలార్థకారణంబగు

సకలంకమనఃప్రభావ . మలవియె తెలియన్.

గీ. సాంచభౌతిక మొకమాటు , ప్రబలజేయు
తనదు లోలోన జగమొక్క , తటిస్పజించు
ఉభయమును మాపి పవళించు , నొక్కమాటు
మూడు మూర్తులు దానయై , మొనయునిదిగెను.

208

చం. ప్రళయమునందు సప్తజల , రాసుల నేకమహార్థవంబుగా
నలరినవేళఁ గ్రుమ్మరెడు , నాదివరాహము నోలె నెమ్మనం
చిల మొదలైన భూతముల , నెల్లను నొక్కటిమింగి యద్వయా
చలపరిపూర్ణ తత్వమున , సంతతమున్ విహరించు నొంటియై.

209

గీ. ఇట్లు జరియించి చరియించి , యెట్టకేని
కండచక్కెఱ జలములోఁ , గలిసినట్లు
మది లయంబొందు నిదిజన్మ , మరణరహిత
శాశ్వతానందమయ శేష , సంజ్ఞపదము.

210

స్త్రీ. వితతమనోబుద్ధి , వృత్తి మండలతరం
గముల సంతంబులై , కదలుచున్న
నవని జలాది మ , హాభూతజాలమన్
ఘనంబురాసులై , పెలుగుచున్న
సురనరపశుపక్షి , తరుకీటకాదిబు
దబ్బదములు వేనవే , లుట్టుచున్న
నిగమాగమపురాణ , నిఖిల విద్యానదుల్
పలుముఖంబులఁ దన్ను , గలియుచున్న

గీ. నీ తరంగాదినానావి , కృతులు తుదకు
నణగినను స్వస్వభావమిం , తై నఁ జెడక
హానివృద్ధులు లేక ని , రంతరంబు
సమత దీపించు సమ్మహా , జలధియిదియై.

211

మ. పరతత్వంబను నమ్మహాంబునిధి న , వ్యక్తంబు నానొప్పు నా
నిజిజన్మించి యదే మహత్తనగ దీ , ప్రిన్ మేఘమై దాన వి
స్ఫురితాహంకృతి చంచలాలతల దీ , పుల్ నిండగా నీ చరా
చరముల్ నావడగండ్లురాలుచు నధి , స్థానాకృతిన్ జెందెడిన్. 21

ఉ. ఆవిరి మున్ను గాఁగలుగు , సంతయు నీట్రబనించి యంశ సీ
రై ననరాశి నై క్యమగు , సట్లు ప్రధానము మున్ను గాఁగ లో
కావళిదాక సర్వమును , నాహరి గూపముగాని యన్యస
ద్భావము లేదు నిక్కమిది , భావమునం బరికించి చూడుమా. 21

సీ. లఘిలంబు హరిరూప , మైన “దృశ్యం నశ్య”
మనెడు వాక్యార్థ మె , ట్లనగ వినుము
నాశంబనగ రూప , నామంబులణగి కా

రణమాట గాని ప , రంబుగాదు
కనకంబు భూషణ , కారంబుగా మాటి
కరగింపఁ గనకమై , పరగునపుడు
భూషణగతలతా , పుష్పపత్రఫలాది

కములు హేమత్వంబు , గాంచలేదె

గీ. అటుల భూమ్యాది సకల దృ , శ్యంబు గ్రమతః
బరగ నొండొండగారణ , వస్థబొంద
మించి యావిష్టుపదము శే , పించుఁగాన
హరికి నన్యంబు పరమాణు , వైనఁ గలదె.

సీ. పాంచభౌతిక భూత , పంచాంశములు మహా
భూతపంచకమందు , బాలిసినంత
ధరణి కల్పక్షయో , దతమహాంభోధిలోఁ
గరిగి కర్దమభంగి , గలిసిపోవు

[8]

సమృహజలధి యు , గ్రంబైన బడబాగ్ని
నెగుచు పెన్మంటల , నింకిపోవు
నామహానలము జం , ఝామారుతోద్వృత్త
హతులచే మొదలంట , నాటిపోవు

గీ. నల మహావాయువంబర , తలమునందుఁ
దిరిగి తిరిగియుఁ దుదకు శాం , తిని వహించు
నల నభంబు మహాత్తత్వ , మెలమి మ్రింగు
నానినవ్యక్త తత్వము , ధృతిహరించి
తాను బరతత్వమందు మి , ధ్యాత్వమొందు.

215

కం. ఈ కరణి భూతనికరము
రాకయుఁ బోకయును గలిగి , రాజిల్లంగా
రాకయుఁ బోకయు లేకయె
యేకగతిన్ వెలుగు నాప , రేశ్వరుడనఘా !

216

వ. అని యానతిచ్చి మహావిభుండైన మద్గురుస్వామి యర్థనిమిలితా
క్షుండగుచు నిరంకుశ ప్రవాహయై నానారణ్య పర్వతోచ్ఛేదంబు గా
వించి సముద్రగామియై సముద్రతీర్థంబు గాంచు గంగాతరంగిణి
బోలె వివిధభావసంకులంబయిన వాసనారణ్యంబు. భేదించుచు నంత
ర్వీధిపైఁ బ్రవహించు దివ్యబుద్ధినిం బరతత్వంబునందు లీనంబుజేసిఁ
నిస్తరంగాభి చందంబు జెందియున్న యమ్మహాత్ముని స్వరూనుభవ
బోధంబున నేనునం బరిపూర్ణానందమగ్నుండనై నిరతశయంబైన
భక్తి యోగంబున నవాజ్ఞాపనగోచరంబైన యాపరమ పురుషుని
విశ్వరూపంబు నిట్లని యభివర్ణించితి.

217

సీ. క్షీతియెల్ల నీకు వి , స్త్రుతనాట్యరంగంబు
గగనమండలము చొ , క్కంపుమాళి

శ్రీ సద్గురు స్తవ రాజము

కడిత్రవికతులం . కలి దివ్యరత్నముల్

పూషచంద్రులు కర్ణ . భూషణములు

ఆరతీస్ఫూర్తి మీ . యరివర్గభయమూర్తి

చంద్రికావ్యాప్తి మీ . సాంద్రకీర్తి

భూనగోళరసీమ . పాదలు మీఘసకుక్షి

జ్వాలానలంబు మీ . జతరదీప్తి

వివిధవృక్షము చతు . రివిధభోజ్యములు మీకు

సప్తనాయువులు ని . శ్వాసచయము

వితతవర్షంబు మీ . స్వేదబిందుగణంబు

సప్తవారిధులు ను . త్సర్గజలము

అష్టదిక్కులు మీకు . నష్టబాహువులు బ్ర

హ్మండవంక్తులు చేతి . యాటచెంట్లు

గీ. కేయి బవలుచు మీకంటి . తృప్తులార్పు

గాఁగ వర్తించునో మహా . కారదివ్య

సచ్చిదానంద ఘనయోగి . చక్రవర్తి!

అమలపథవర్తి! సుబ్బరా . యగురుమూర్తి!

218

ఉ. ఆపురుషోత్తముండు జగ . మందున ధర్మమునిండ ధర్మసం

స్థాపన మాచరింప నిజ . మాయ ధరించి జనింతునంచు బా

ర్థాపదనాటి వాక్యము య . ధార్థమొనర్పఁగ నిత్తతి భవ

ద్రూపమునం జనించె బహురూఢిగ మమ్ములఁ బ్రోచుకాంక్షతోన్

గీ. ఇట్లు గాదేని మండలా . ధీశులైన

నందఁజాలని యుష్మత్క . టాక్షలహరి

కేవలాజ్ఞాన దుర్దళా . కీర్ణులమగు

నిట్టి మాయందు బ్రవహింప . నేల? దేవ!

219

కనుమచ్చి యొకభంగి , గనుగొన్న విశ్వబు
భగ్నమై యణరాళి , పగిదిమాటు
నల్లనల్లన నిల్చి , యంతర్ముఖంబైన
శబ్దాది తన్మాత్ర , సమితిగూలు
మణిమణి జూడంగ , మహదహంకారంబు
లన్యక తత్వంబు , నందుగలియు
సంతత మీఱ న , వ్యక్తాంధకారము
ద్భిన్నమై తొల్లింటి , వెలుగు వెలుగు

నట్టి యున్నని భావంబు , నంది యంది
యట్టె చూచిన బట్టు బ్ర , హ్మండ పుక్తు
లహహ ! లయస్పష్టలన బంతు , లాట మీకు
లతివిమలభావ ! సుబ్బరా • యగురుదేవ!

221

నీ జనియించు జగములే , స్వామి గర్భమునందు
సలఘుశుక్తికను ము , త్యములు వోలె
జరియించు నెవనిలో , సకలభూత గణంబు
జలరాసిలోన మ , త్యములు వోలె
నివసించునే స్వామి , నిఖిల మూర్తులయందు
రత్నంబులందు నూ , త్రంబు వోలె
విలయించు సర్వమే , విభుని కభిన్నమై
ఘనరసంబున వడ , గండ్లు వోలె

అట్టి కారణమూర్తి బా , హ్యంతరాత్మ
యొక్కడై వెల్లు నప్పుడు , పోతముందు
వెలసి మీరూపమున నాకు , విదితుడయ్యె
లతివిశదబోధ ! సుబ్బరా • యగురువాధ.

222

చ. అరుదగు స్వప్న రాజ్యమున , నాపరిపూర్ణ విశుద్ధతత్వము
 నెఱుకను చిత్రకారకుఁ డ , నేక విచిత్రములన్ లిఖింపఁగా
 మఱుపను వార్ధిభాంగి మటు , మాయగ నన్నిటి మాప శేషమై
 పరగిన యమ్మహాపదము , స్వామి! భవత్కృపలేక కలుగనే. 222

గీ. పగటితేజంబు రాత్రియు , దగు తమంబు
 నంటకెప్పుడు శుచియైన , మింటిపగిది
 నెఱుకమఱపులు తయందు , దిరుగుచున్న
 నమలమైయుండు మీస్వరూ , హము మహాత్మ!

సీ. క్రమమొప్ప బాల్యాధి , గతవేదశాస్త్రముల్
 వఱదఁగా జదివించు , వాక్కుచేత
 తన యిచ్చకొలఁది బి , త్తఱపుఁ జిత్తరువులఁ
 గరమొప్ప వ్రాయించు , గరముచేత
 తనసూటిచే నంధ , తమసమందును నర
 ణ్యముదారి నడుపుబా , దములచేతఁ
 మలమూత్రముల రాక , దెలిసి బహిర్గత
 మ్ముగఁజేయు దద్వార , యుగముచేత

గీ. భాను హిమభాను విద్యుత్కృ , శానుముఖ్య
 తేజములకెల్లఁ దేజమై , యోజననగు
 నట్టి యక్షరరుచి మీస్వ , యంప్రకాశ
 సన్నిధిని నిస్ఫులింగమో , చండతేజ!

చం. అలయిక యింత జెందక య , హర్షిశమిగతిఁ బూర్ణభోధనా
 గలనిధిఁ దేల్చుమీ ఋణము , స్వధనంబును ధారవోసినం
 బలుమఱునోట మీచరమ , పావననామము నుగ్గఱించినన్
 విలయ ముదాఁక మీచరణ , కీతముఁ గొల్పినఁగాని వీఱునే. 223

సీ. మీపాదములు భక్తి • మెలగి నన్నిధిగొల్పు
పుణ్యభక్తుల శిరో • భూషణములు
మీవాక్యములు సత్వ • మిళిత సజ్జనచిత్త
పేటికలను దాచు • మేటిమణులు
మీకటాక్షముల సం • భేద్య మోక్షకవాట
ముటన భేదించు బీ • గంపుఁజెవులు
మీశాసనంబు న • మ్మి భజించువారి స
సారాబ్ధి దాటింప • జాలునావ

గీ. మీదు హృదయంబు శివకేశ • వాది నిఖిల
మాన్యసురశేఖర విలాస • మందిరంబు
ఆశ్రితాపనసాక్షాత్కృ • తావతార !
అరిగణవిదూర! సుబ్బరా • యగురుధీర!

227

గీ. పరశువేదిని సోకి సు • వర్ణమైన
యినుమునుంబోలె మీసుద • దర్శనఫలంబు
బడసి నామది నిర్మల • స్ఫటికమయ్యె
నహహ! భవి నింతకన్నభా • గ్యంబు గలదె.

228

సీ. వెలయు నాత్మానాత్మ • విజ్ఞానమహిమంబు
మమతాభిమానంబు • మట్టుపఱచె
ననుపదంబును బుట్టు • నభినవానందంబు
శోకమోహముల బ • ల్పీకనడచె
సధికమై యుప్పొంగు • నమృతానుభవత్వప్తి
యాశాపిశాచంబు • నణగఁ ద్రొక్కె
నకలోపనిషదర్థ • సారంబు విదితమై
సంశయంబులకల్ల • జక్కడంచె

గీ. మీ మహామూర్తి నామనో , భూమి నిల్చి
హరిహరేంద్రాది సురలపై , నాసలుడిపె
నవితాత్మావలోకమా , రానువర్తి
అఖిల సుతకీర్తి! సుబ్బరా , యగురుమూర్తి!

220

క. తారకమత్రంబున ము

మూఱు జెన్నారబల్కు , మహానియముతో
నారామ నామములక్షణ

వేత్థము గలదో! యొక్క , విధమో! తలపక్ష.

230

గీ. మూటికిని మూడుగా నర్థ , ములు పొసంగ
వలయునేకాక యేకార్థ , పదములై న
జర్చసేయగ నొకవిశే , పంబుగలదో!
పై గల బునరుక్తివాద మే , ర్పకగలేదో!

231

కం. అదిగాక మూడు పదములు

కుదురుగ నమ్మిత్రమందు , గూర్పగనేలా!
మదినిది కడుసందేహ

స్పదమై విలసిల్లు దీని , భావంబేమో.

232

ఆ. వె. తెలియపటచినన్న , గళిత సంశయగాఁగ

జేయవలయునన్న , జిత్తగించి

యమ్మహాత్ముడప్పు , డత్యాదరంబున

నానతిచ్చె నిట్లు , లభకకరుణ.

233

గీ. వసుధలోఁగల్గు నితరశ , బ్దంబులందుఁ

దలఁపఁబునర్తు క భావంబు , గలకగాని

రామనామంబునందు మా , త్రంబు నిజము

లేదు బునరుక్త భావంబు , లేకు నతన్!

234

చ. అమృతరసంబులాను సమ • యంబులయందు సమర్థులై నరు
వ్యములగు తేనెపానకము • లాలెడు వేళలమర్థులై న ని
క్కమురుచి దప్పిలో విసుగుఁగొంచిన గాంతురుగాక ! యెందు హృ
ద్యములగు రామరామసుధ • లానఁ బరాజ్ఞులుతొడురే ! ఘనుల్.

త. నె. నామమొక్కటైన • భూమికల్ వేఱుగాఁ
బొందుపఱచి మూఁడు • భూమికలకు
మూఁడు నామములుగ • ముదమాఱఁగాఁ జేచ్చి
యోజఁగూర్చు ముత్ర • రాజమయ్యె.

236

గీ. ప్రథమనామంబు నిఖిలప్ర • పంచనాథుఁ
డైన శ్రీహరి దివ్యరూ • పానుభవ మొ
సంగి హరిభక్తి నానంద • జలధిఁ దేల్చి
బ్రథమభూమికగా నిల్పఁ • బడియె శ్రుతుల.

237

గీ. శ్రీయనగలక్ష్మి యిదియే ప్ర • కృతియనంగ
రాముండననందు గ్రీడించు • రమ్యమూర్తి
ప్రకృతితోఁగూడి సర్వప్ర • పంచసృష్టి
మహిమ నెఱవేర్చువాడె రా • మప్రభుండు.

238

సీ. వాణితోఁ గవగూడి • వారిజాననుడన్న
విఖ్యాతి విలసిల్లు • విభుడతండ్రి
గారి యర్థాంగిగాఁ • గడలేని యానంద
వార్ధి నోలాడు నీ • శ్వరుఁ డతండ్రి
లక్ష్మితోఁగూడ నా • ల్కడలిఁ బరగళాయి
యెయున్న బుండరీ • కాక్షుడతండ్రి
శచిదోడ సమధిక్త • శ్వర్య భోగవిలాస
తత్పరుండైన ను • త్రాముడతండ్రి

గీ. వారు వీరననేల దే , వతలు మునులు

ఖచర కిన్నరయతీ రా , క్షుణులు సరులు

ఖగమృగ భుజంగ క్రిమి కీట , కముల వలకు

దంపతుల్ తత్స్వరూపమై , తనరు వత్స !

23

కం. వీరలు పరికరముగ దై

వారగఁ బరిదృశ్యమాప్ర , పంచం బెల్లక

వారక సృజించి సర్వా

ధారుండై యుండు నయ్య , దారుం డరయక.

24

ఉ. అమ్మహనీయ తత్వము స , మాజసభంగి భజించి భక్తి లో

కమ్ము తరింపగాఁ బరమ , కారుణికుల్ మునులాత్మనొంది సా

రమ్మయి యొప్పునా ప్రథమ , రామపదంబున కిమ్మహాత్మున

ర్థమ్ముగఁదెల్పి రార్య విది , తంబగు స్వామభవంబు పెంపునక. 241

గీ. ప్రకృతితోడి పురుషుఁడు శ్రీ , రాముడనఁగఁ

బ్రకృతి పురుషభవంబు స , ర్వప్రపంచ

మేకకారణ మిర్వర్ధి , దృశ్యమునకు

వారె యర్థంబు ప్రథమసో , పానమునకు.

242

ఉ. ఇంక ద్వితీయనామమున , కేర్పడు నర్థము నాలకింపు ని

శృంకమతిన్ వచింతునిదె ! , సర్వజగంబుల కంతరాత్మయై

కొంకక సర్వభూతముల , కున్ హృదయాబ్జములందు నిల్చియా

తంక మొకింతలేక వివి , ధంబుల వృత్తుల గొల్పునిచ్చలుక. 243

ఆ. వె. జాగరంబునందు , సర్వేంద్రియానుగుం

డ చు సృష్ణమందు , సంతరంగ

వ శ్ర మాశ్రయించి , మఱి సుషుప్తిని మనః

ప్ర యమున సర్వ , సాక్షియగును.

244

[9]

గీ. ఇంద్రియాంబులు విషయంబు • లందు వ్రాలు
మానసం బింద్రియంబుల • మరగి తిరుగు
మానసమున కధీశ్వరుం • డౌ సతంశు
అతడె విషయానుభవమున • కాశ్రయండు.

245

చ. ఇరవుగ నిద్రవేళ సక • లేంద్రియముల్ తమ యాశ్రయంబులక
దిరముగ విశ్రమింప నతి • ధీరత నిమ్మహనీయుఁ డొక్కరుం
పరుదుగ సంతరంగము స • హాయముగాఁ గొని దాని చాతురిన్
నిరచితమా ప్రపంచమున • నిచ్చియనేక విచిత్రముల్ గనున్. 246

స్తీ. చండ మధ్యాహ్నమా • రాండమండలము వి
స్వీధి నఖండమై • వెల్లుచుంజ
ధరణి బాంకృచ్ఛిమో • తర దక్షిణముల నల్
దిక్కులఁ బిక్కటి • ల్లిన మహాబ్ధి
నలిసలివీచు తి • న్నని పిల్లగాడ్పుల
నలమిన జలిబిలి • యలలయందు
ఖిద్యోతములపోల్కి • విద్యోతమానంబు
లపు సహస్రాంశు సం • శువులువోలె

గీ. జగమస్థావరాత్మక • సకలజీవ
హృదయజలజమ్ములను వసి • యించుచుండు
వాసదేవుండె మధ్యసో • పానమైన
రామనామంబునకు సద • ర్థంబువత్స!

247

ఉ. ఆరమణీయమూర్తి హృద • యంబున నిల్పుచు యోగులెల్లసం
సార మహాంధకార భయ • సంతతి దూరవిచార ధీరులై
సారమతిప్రసారముల • సారెకు నిర్భరహర్ష బాష్పధా
రారుచిరాస్మృతై భవవి • రామునిఁ గాతురు జాతుశంకులన్.

కం. గాయత్రీ మంత్రార్థం

బైయలరు నితండె యీ చ , రాచరములకన్
బాయక సర్వాంతరుడై
యేయెడఁ బ్రేరేచుఁ జిత్త , వృత్తులనెల్లన్.

249

గీ. అంధకారావృతంబులౌ , నఖిలహృదయ

గుహలయందున నిల్చి యు , న్వహమువెల్లు
నిశ్చలజ్ఞాన దీపమై , నెగడునతఁడు
భవసములఁ బ్రజ్వరిల్లు దీ , పంబువోలె

250

వ. ఇంకఁ దృతీయభూమికా ప్రభావంబు సభివర్ణింతు నాకర్ణింపుము. 251

సీ. ప్రకృతిపూరుషయోగ , భవములై విలసిల్లు

నామరూపంబు లిం , తయును లేక

మానసస్పృష్టి వి , ధానచిత్రితములౌ

సంకల్ప సాధదృ , శ్యములులేక

తరళ జఙ్ఘామారు , తముల యుదేకంబు

గర్జితావళుల భీ , కరరివంబు

విశ్వసుందరమైన , విద్యద్విలాసంబు

చాయ నిర్మలమకా న , భంబు వోలె

గీ. వివిధ దృగ్దృశ్య దర్శన , విధులడంగ

నేకమై చిత్తవృత్తుల , కెనయగాక

రాకపోకలు లేక సా , రమమువెల్లు

నిత్యకల్యాణ పదమిదే ! నిర్మలాత్మ.

252

వ. అని యానతిచ్చినం దదీయ బోధామృత ప్రవాహంబున సంసార
దహన సంతాపంబు శాంతింప నంతర్హితాజ్ఞాన సంతమనస్వాంతం
డనై , మాయీరువుర ప్రశోభిత్తర మాలికాప్రబంధంబు నీకు రత్న

హరింబుగా సమర్పించితింగాన దీనిని సీహృదయంబున నవధరించి
మమ్ముం గరుణాకటాక్షంబుల నిరీక్షించి పూజ్యంబగు నపవర్గ
సామ్రాజ్యం బనుగ్రహించి రక్షింపు వివియే పదివేల వందనములు.

ఆ శ్వా సాం త ము

క. నదయ మునిహృదయ నదనా

నదమలబోధావతార • సస్మితవదనా

ముదితపవమాననందన

హృదయాశ్రిత భయవిరామ • శ్రీరఘురామా.

254

గ ద్య

ఇది శ్రీసుబ్రహ్మణ్య గురువరేణ్య పరమకారణ్య

లహరీప్రవర్ధమాన బోధాంకురనిధాన

సత్యనారాయణాభిధానప్రణీతంబైన

శ్రీసద్గురు స్తవరాజంబునఁ

జిత్రబోధంబను నేకా

శ్వాసమ్ముతో

సర్వంబును

సంపూర్ణము

శ్రీశ్రీశ్రీ

శ్రీశ్రీ

శ్రీ

తద్వోప్పుల పట్టిక

పుట	పద్యము	పంక్తి	తప్పు	ఒప్పు
వొరిపలుకు	1	2	సాక్షాత్పరంబ్రహ్మ	సాక్షాత్పరంబ్రహ్మ
3	10	3	మధ్యనాజ్ఞా	మధ్యగాజ్ఞా
9	33	2	వెలసెనో	చెలిసెనో
9	35	1	దగవ	దరువ
9	35	1	తగ	తగు
9	36	1	బోడు	బోక
10	37	1	దివినిండు	దివి నిండు
13	45	10	చీకటి	జీకటి
15	53	3	యుపవసించుటె	యుపవసించుట
16	56	2	దోచ	దోచ
20	69	2	రణాశీ	రాణాశీ
20	69	12	విశ్వనాథ	విశ్వనాథ
21	75	3	గండములాదుల	గండమూలాదుల
25	88	5	నిందింప	నిందింపం
25	89	4	డంభోడు	డంభోధు
37	142	1	దైత్యవ వర్గము	దైత్యవర్గము
38	146	3	అంధకారకబు	అంధకారంబు
41	156	8	తనె టుంగక	తన్నె టుంగక
44	171	5	ఉగ్రదంష్ట్ర	ఉగ్రదంష్ట్ర
51	193	3	విమా నమధ్య	విమానమధ్య
61	227	5	కటాక్షముల	కటాక్షముల
62	229	3	నవితాత్మావలోక	నవితాత్మావలోక

